

כול התאחדותנו

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים דחסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגדול שליט"א

בני ברק - אלעד

ו' אדר ב' תשע"א

ויקרא

שנה ט"ו גליון שב"ת

אדם כי יקריב מכם קרבן לה'

דואג ועצוב, עמוף ביגון קודר, התהלך לו אותו בעל עסק אנה ואנה, כאשר לב יודע מרת נפשו כי לאחרונה מצב פרנסתו הולך ומחמיר וכמה אנשים שהיו רגילים לקנות אצלו מדי יום ביומו כבר אינם פוקדים כלל את בית מסחרו, ובמקום זאת הם קונים אצל שאר הסוחרים שבעיר.

דאגתו המרובה שהשתרגו על צוואריו טרם הגיעו לכדי חציים, עד שנתברר לו שאפילו ידידיו הנאמנים כבר עזבוהו לאנחות, וקונים אצל שאר הסוחרים החדשים, הוא הצטער על כך והיפיש עצות ותחבולות כיצד לגרום לכך שיחזרו הקונים אליו.

משלל מצא שום עצה החליט לגשת אל ידידו ולדבר עמו גלויות, הוא הלך אליו ואמר לו: הלא הייתי ידידי הנאמן, ואם כן מדוע לאחרונה אינך פוקד כלל את בית מסחרי, השיבו הלה ואמר: אכן הצדק עמך, מעתה אשתדל למלא את בקשתך ולגשת לבית המסחר שלך.

ומאותו יום והלאה ה' הלה נכנס ודורש בשלומו ובשלום בני משפחתו בדרך רעים וידידים קרובים, אך לא קנה אצלו מאומה אלא המשיך לקנות את כל קניותיו אצל סוחר העיר האחרים, כפי שנהג עד כה.

פקעה סבלנותו של אותו סוחר ואמר לו: וכי סבור אתה שבקשתי ממך שתסור אלי כדי לדבר דברים בטלים, הלא כל כוונתי היתה שתעסוק עמי במסחר ותאפשר לי להרוויח מעט ולהתפרנס ממך.

עפ"י משל זה מבאר המגיד מדובנא זללה"ה על נכון מאמדה"כ (ישע"א א יא) "למה לי רוב זבחיכם יאמר ה', שבעתי עולות אילים וחלב מריאים, ודם פרים וכבשים ועתודים לא חפצתי".

אכן ענין הקרבנות הוא קדוש ונעלה, ברם תכלית הקרבנות היא שבאמצעותם יתעלה האדם ויזהר מהחטאים, המטרה היא שהוא יבוא לבית ה' ויתקיימו בו דברי הפסוק "למען תלמד ליראה את ה' אלוךך כל הימים", וכשמו כן הוא "קרבן ה'" – להתקרב אל הקב"ה.

לעומת זאת, אם הקרבת הקרבנות לא מביאים את המקריב למטרה זו, עליו הכתוב אומר (ישע"א א יב) "מי ביקש זאת מידכם רמום חצרי", שהקב"ה כביכול אומר לישראל שהתכלית אינה להתהלך ולהסתובב בחצרי ללא מטרה וללא שום תועלת, רק המטרה היא לעסוק עמי בעסקי קודש, ובלעדיהם לא הושגה כלל מטרת הקרבנות.

תוכן הענינים

לקח טוב.....עמוד ב'
שבת בשבתו.....עמוד ג'
דבש תמרים.....עמוד ד'
בשפתי צדיקים.....עמוד ה'
פרפראות להכמה.....עמוד ו'
ודרשת וחקרת.....עמוד ז'
פניני התורה.....עמוד ח'
חוקים להורות.....עמוד ט'
הילולא דצדיקא.....עמוד י'
דבר בעתו.....עמוד י"ד
משה רבינו מהימנא.....עמוד כ'
משולחן מלכים.....עמוד כ"ז

זמנים	הדפ"ק	מוע"ש	יחסי התורה
ברוקלין	5:43	7:12	יום א' דה"לח.
קרית יואל	5:44	7:12	יום ב' דה"לח.
מאנסי	5:43	7:11	יום ג' דה"לט.
לעקוואד	5:44	7:13	יום ד' דה"לט.
מאנטרעאל	5:40	7:08	יום ה' דה"מ.
מעלבידן	7:28	8:57	עש"ק חורח
בוענאס איירעס	7:03	8:30	שב"ק חורח
לאנדאן	5:43	7:12	להבטות מודעות,
מאנטשעטער	5:50	7:20	ברכות מול טוב,
אנטווערפן	6:22	7:54	הנצחת שם,
וויזן	5:38	7:07	לעילוי נשמות, וכו'
בני ברק	5:23	6:59	יפנו לאפיס כולל
ירושלים	5:06	7:01	עני חיים באה"ב:
			1-888-732-6347
			EXT 4
			1-888-REB-MEIR

כריאה של חיבה

בהדרת כבוד מתכבדים אננו בזה להזמין את מר"ם ידידינו אנ"ש שיחיו
לבוא ולקחת חלק להשתתף בנעימים במסגרת הנכבד והנהדר

סעודת מלוח דמלכה

דינער השנתי

להחזקת מסורת רבותני דק' לצדקת רבי מאיר בעל הנס

ומסיבת שבע ברכות רבתי

של נכד כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

שותקים אית ברוב פאר והדר ובמקללות עם רב

מוצש"ק פ' ויקרא הבעל"מ

באולם אימפריאל

712 Bedford Avenue

בשעה 9:00 בדיוק

בהשתתפות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

וישא מדברותיו

בואו והשתתפו לכבוד רבותנו דק' לשמור פקודתם ולשמוח בשמחתם
ובכן צדקים יראו וישמחו וישרים יעלוזו וחסידים כרנת יעלוזו

אלקא דמאיר ענני!

מוחים אננו לבואכם ולקבל פניכם באהבה

הנהלת הכולל

נאם
הנכד

הגה"צ רבי מתי' **דוינער** שליט"א

רב אביר רמת קסטל
וחסיד העדה החרדית בארצות

יושב
ראש

הדר הגרשיל **פריעדמאן** הר"ר
הנשיא של אגודת ישראל

קריאה של חיבה

אל מעלת כבוד ידידי היקר והנעלה הי"ו
הנני בזה להזמין בקריאה של חיבה את מע"כ שיחיו לבוא ולהשתתף במסיבת
סעודת מלוה דמלכה

מעמיד דינער השנתי

שהנני עורך לטובת מבצר התורה והחסד
כולל עצי חיים בארה"ק
לצדקת רבי מאיר בעל הנס

הכולל הק' מתיסד ע"י כ"ק אאמו"ד הגה"ק זצ"ל ע"ש כק"ו הגה"ק מרן בעל ה"עצי חיים" ו"ע בכדי למלאות רצון אבותיו רבנו הק'
לייסד כולל בארה"ק לצדקת רבי מאיר בעל הנס וראה בזה ענין של כיבוד בית תלמוד ומפעלי החסד לשמור ולזכור הבדור

שתתקיים א"ה

במוצש"ק פ' ויקרא תשע"א לפ"ק הבעל"ט

ביחד עם מסיבת שבע ברכות לנכד אחי כ"ק מרן שליט"א

בשעה 9:30

באולם אימפיריעל

712 Bedford Avenue. corner Wallabout

בהשתתפות אחי כ"ק מרן שליט"א

איתן תקוותי שמל"כ אשר כבוד אאמו"ר ד"ע יקר בעיני יקיים רצון צדיק, ויסא לעזרתו למען קיום הכולל המטעיה וישהתף בעין ופיה וברוח
חיבה למען תמיכת אדוני בארה"ק צ"ח, בכדי שיהיו להמשך לשב באהלה של תורה בהרחבת הדעת, וסדאי וסות הונא האלקי רבי מאיר בעל
הנס ו"ע בצדקת זכות אבודק מייסדי הכולל להאן על כל המשתתפים להתברך בכל מיל דמיטב, ע"י מכה לביאת משיח צדקת בבי"א

ידידך המצפה להופעתך

שלום אליעזר טייטלבוים

רב דקול יטב לב דסאטמאר 15 טע טו.
מלאמו"ד הגה"ק זצ"ל

ד"ער טאטע ז"ל איז געווען נשיא פון דעם כולל דארטן אין די געגענט, און איך האב געווען אז ער האט געראט אזא גרויסן עול, אן עול פון א ישיבה, א
עול פון רבנות, און פונדעסטוועגן האט ער זיך אפגעגעבן מיטן כולל פון צדקת רבי מאיר בעל הנס, ס'איז איהם געסאגען זייער שטארק און לעבן, א
סיסטער כולל איז דירעקט געווען, איז מיר דער כולל פון קינדווייז אן צוגעבינדן, אזוי ווי איך האב געווען אינדערהיים"

מתוך דברות קודש של

כ"ק מרן אאמו"ד הגה"ק זצוק"ל
בירושלים עיר הק' בשנת תשנ"ד לפ"ק

מתוך דברות קודש של

אחי כ"ק מרן שליט"א

אצל מעמד דינער הראשונה, מוצש"ק פרשת תרומה שנת תש"ע

און דער אלטער היום איז מיט געווען קיין שום פישקע, ס'איז די רבי מאיר בעל הנס פישקע, די פישקע איז געווען אין ביהמ"ד און די פישקע איז געווען
אינדערהיים, אין פישקע איז געווען, ס'האט נישט עקזעסטרירט קיין צווייטע פישקע, ס'איז די רבי מאיר בעל הנס פישקע, דאס האט מען אמגערויפן א
שקל הקדש" מ'האט דאס געהאלטן פאר דעליק, און דאס האט מען געשיקט קיין ארה"ק, אידן וואס וואוינען אין ארץ ישראל, זענען געווען על
התורה ועל העבודה, און אידן און חור' האבן דאס געהאלטן פאר א זכ"א אז מען קען האבן א קשר צו ארץ ישראל, די תפלות וואס ווערן נתקבל מיט
דאך דורך ארץ ישראל, אזוי איז דאס געווען ביי אלע צדיקים אן עסק צו שיקן געלט קיין ארץ ישראל, אויסצוהאלטן די ארץ ישראל אידן...

...וועגן דעם וויל איך בעטן דא, די פושקע איז א גרויסע הכנסה במשך פון יאר, דאס איז פרוטה פרוטה מצטרפת וואס קומט זיך צוזאם איבערן יאר, מען
ברענגט עס צום דינער צו מען געט עס איבער ביי אן אדערע געלעגנהייט, און מען שיקט דאס קיין ארץ ישראל, זאלן די פושקעס זיין די שקל הקדש
וואס אונז שיק מיר פאר אהב"י."

מלל עצי חיים

צדקת

רבי מאיר
בעל הנס

מסורת של תורה ומצוות
סיוע • סאטמאר

אלקא דמאיר עננו

החזקת ארץ עני ארץ ישראל על טהרת הקודש

בס"ד

עזל"א טבא וגדיא יאה

זאת הברכה, נשגב בהוקרה והערבה, לכבוד ידידנו המהולל, רודף צדקה בפרט ובכלל
ל כל אשר אליו פונה, מטיב במידה מרובה ונכונה, מרומם ומשובח בפי נפש כל ח
מזקיר ותומך תורה ולומדיה ביד רחבה, תומך כוללניו הק' ברוח נדיבה עד בלי ד
גור יופי כליל תפארה, האי גברא יקירא, עושה צדקה תדירא, שמו תורק כשמן הטוב

הרבני הנגיד הנכבד והמפואר, מוכתר בכל תואר

מוה"ר **זלמן לייב אבערלענדער** שליט"א

מגדולי בעלי צדקה בעו"ב וויליאמסבורג יע"א

לרגל השמחה שבפענוג, קול ששון בארמונו, ורועות קל בגדונו

בנישואי בתו המהוללה שתחי'

עב"ג החתן הכבוד הטופלג בתורה וביר"ש צ"ו למצ"ש ובשעה טובה וטעוזה

תפארת בנים אבותם

הנה כי כן יבורך גבר ירא ה' אביו ידידנו ותומך כוללניו, מפארי חשובי ופני קהילתנו,
מוזיל זהב מכיסו להחזקת תורה, מופלג בדעת זקנים ונבונים לשם ולתפארה,
ושמואל"ל בקוראי שמו, טעמו ונימוקו עמו

הרבני הנגיד החסיד המרומם

מו"ה **שמואל אבערלענדער** שליט"א

סגן ראש קהילתנו הק'

הברכה אחת היא ברגשי כבוד, שהזיווג יעלה יפה בהדר ובהוד, ומשמחה זו יושפע לכם רב
ברכות ושובע שמחות, אושר ועושר בבת אחת, מתוך תענוג ורב נחת, ותוכו להמשיך במעשי
הצדקה לפרט ולכלל, ובמיוחד בהחזקת הכולל, ובשכר יושפע לכם משמי מעל, שפע קודש
כרובה וכטל, עד ביאת הגואל, בב"א.

חתומים בתודה וקול זמרה, בברכת התורה

הנהלת הכולל באר"ק הנהלת הכולל באר"ב

לקח טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים, ע"ד מוסר והסידות נאמרים

ויקרא אל משה.

ויקרא א' ועירא דאיתא בבעל המורים שמשח מרוב ענוותנותו רצה לכתוב ויקר כמ"ש בבלעם, ולכך כתב א' קמנה, מזה למד האדם להיות קטן ושפל, וזהו "אלף" לשון למו, לערין זיק וזיק קליין.

(אמרי פנחס)

☆

ויקרא אל משה.

ויקרא נכתב אלף ועירא, ונראה כי עיקר מה שברר הקב"ה לשכון בתחתונים, לאשר אני אשכון את דכא, וישראל הם המעט מכל העמים, ושפלים ונבונים בעיני עצמם, וידוע משי"ב בס' גליא רויא שהאות אלף הוא ראש תוך סוף, היינו כי ה' מוצאות הפה מתחיל באות א' שלא 'אחתי' והאמצעי הוא אות ל' של 'דלמנת', וסוף הוא של 'בומק' והוא צירוף אלף, ע"כ נכתב א' ועירא לרמוז שע"י ענוה זכו שירד והשתלשל קדושתו מהראש שבאשון עד סוף המדרגות ראש תוך ונעשה סוף.

(אמרי נועם)

☆

אדם כי יקריב מכם קרבן לה'.

שמעתי הר"ת של מכם מ'דה כ'גד מ'דה, דואת הנעשה בקרבן היה מהראוי לעשות באדם החוטא כדי שיתכפר בוה, רק חשי"ת מרדם על האדם וצוה לו להביא קרבן תמורתו, ועל כל עבודה הפשט וניתוח וכליל לאשים חשוב האדם שראוי הוא לעשות לו כן על אשר חטא לה' ועי"ז יעשה תשובה ויתכפר לו.

(דברי יחזקאל)

☆

וסמך ידו על ראש העולה.

דהנה האדם הרוצה להעלות עצמו לעבודת השי"ת ושתורתו ותפלתו יהיו רצויים לפני ב"ה, צריך להשתתף עם הצדיקים, וע"י שיתוף עם הצדיקים תחיה

כל עשייתו זכה וברורה, והצדיק נקרא ראש העולה כי הוא מעלה תמיד נשמות ישראל, וזפ"ה וסמך ידו על ראש העולה לסמוך עצמו תמיד עם הצדיק ולהשתתף עמו, אבל ונרצה לו היינו לעשות רצון הצדיק בלי לעבור רצונו ית'.

(אור לשמים)

☆

וקרבו וברעייו וכו' עולה אשה ריה ניהוח לה'.

ובגמ' נאמר בעולת בהמה אשה ריה ניהוח ובעולת העוף אשה ריה ניהוח ובמנחה אשה ריה ניהוח, לומר ק' אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לבו לשמים, ונראה הפי' אחד המרבה ואחד הממעיט שוין לענין ובלבד שיכוין וכו', והיינו שאפילו המרבה צריך ג"כ כונה.

(אהל תורה)

☆

ואם נפש כי תחטא ועשתה אחת מכל וכו'.

כי ידוע יותר מה שהאדם עובד את הקב"ה, יותר הוא בעיני עצמו כלא נחשב נגד גדולת הבורא ית', אבל כשהאדם עושה מצוה והוא סובר שהוא עובד את ה', זה המצוה אינו נחשב לכולם, וזהו פי' הפסוק ואם נפש כי תחטא, כלומר מה החטא, ועשתה אחת מכל מצות ה', אשר לא תעשינה ואשם, כלומר שהמצוה הזאת יעשה לו כלא, והוא סובר שעובד ה' כראוי ואשם.

(קדושת לוי)

☆

כל המנחה אשר תקריבו לה' לא תעשה חמץ וכו'.

הנה חמץ ושאר דם עניני גבהות והתפארות ונפסלת במשהו, ודבש הוא שמתכוין לאיזה הנאות עצמו, אפילו להיות בן עוה"ב, וזהו פי' הפסוק כי כל שאור וכל דבש היינו איזה מחשבה

שתהיה מהם לא תקטירו מלשון התקשרות אשה לה', רק תהיה מחשבתו כולו לקרב מנחה להש"ת.

(דגל מנחה אפרים)

☆

והסיר את מראתו בנוצתה.

י"ל בדרך רמז, מראתו לשון מורא היינו מורא שמים, בנצתה לשון מריבה ומחלוקת, כמו שני אנשים נצים, והפי' ע"י המריבה והמחלוקת מוסיר המורא שמים, והוא דבר מאוס שכמה קשה המחלוקת, זה שמרמז בפ' רש"י בנצתה נצח הוא דבר מאוס.

(דברי ישראל)

☆

בעשותה אחת ממצות ה' אשר לא תעשינה, שעשה מצות אך לא בכדינות זו שצריך לעשותה.

(זרע קודש)

☆

והפשיט את העולה ונתה אותה לנתחיה.

ונראה לפרש דהענין כי כל אדם בעצמו שום מעלה כל דהו די לו בוה, כי אינו מכיר חסרונותיו ועל די זה יוכל לבוא לידי גאווה, כי בחיותו משגיח על עצמו בדרך כלל, אז מעלה זו המעוטה אשר בקרבו מהפה על כל הפרטים הגזעיים, אכן העצה היעוצה הוא, שישגיח האדם בפרשות על כל אבר מאבריו, אם קיים כל המצוות התלויות באבר ההוא, אז יראה שאין בו שום מעלה רק כולו חסרונות, וזהו והפשיט את העולה, רוצה לומר כשירצה להפשיט מעצמו הגאווה הנקרא עולה לשון עליה, אזי ונתתי אותה לנתחיה, רוצה לומר ישגיח על כל אבר ואבר ממנו בפני עצמו אזי ימצא חסרונותיו, ואז ראוי להיות עולה קודש הוא לה'.

(תורת המגיד מלואמשוב)

שבת בשבתו

אמרות קודש בעניני שבת נאמרים על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

ע"י שמירת שבת נתקן כל הפגמים

ויקרא אל משה וגו' י"ל ענין א' זעירא בויקרא ונשאר מויקרא ויקר', ע"ד שכתוב בספרים להצדיק מקושר עם בני דורו וכשהם עושים עבירות מביאין גם כן בהצדיק פגם ומקררין אותו מהתלהבותו בעבודתו ית"ש, והנה בספר זה כתובים פרשיות הקרבנות לתקן הפגמים מהחטא, וכל זמן שלא תקנו עדיין מביאים פגם בצדיק הדור, וז"ש ויקרא אל משה הא' זעירא ונשאר ויקר' לשון קרירות כמו אשר קר בדרך וכן כאן ויקר הביאו קרירות אל משה צדיק הדור ע"י החטאים, ולכן אמר הכתוב שיביאו קרבנות ויתוקן כל הפגמים וזהו שאחז"ל ברכת ה' הוא תעשיר זהו ברכת שבת שבת ואמר אח"כ ולא יוסיף עצב עמה [עצב] ר"ת עז צאן בקר שהם הקרבנות ממין בהמות וכששומר שבת נחשב כהקרבנות עז צאן בקר.

(זרע קודש)

שמירת שבת מסוגל לרפואה

ויקרא כו'. ונכתב א' זעירא. הנה המשכת הרפואה מסוגל מאד בשבת קודש, כמו שרמזנו [בפרשת ויקהל מאמר א] במה שאנו אומרים שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא אשר הוא הר"ת ק"ל משה שם הרפואה, הנרמז בשם הארז"ל. והנה המשכת הרפואה באה מבחינת חכמה כמו שאיתא בכתבי ארז"ל [בליקוטי תורה פרשת וירא בטעמי המצוות ד"ה מצות בקור חולים] במצות ביקור חולים בפסוק אשרי משכיל אל דל [תהלים מא א], אשר משכיל הוא בחינת חכמה שמשם באה הרפואה אל החולה שנקרא דל [כמ"ש רש"י שם]. ונאמר החכמה תח" בעלי [קהלת ז יב], והכמה נקראת בשם אלף כטעם ואלפך חכמה [איוב לג לג], וא' יש לה ג' ציורים יו"י ר"י יו"ד, ומספר המועט מכולן הוא ציור יו"ד העולה למספר עשרים, והוא בחינת יו"ד חכמה קדומה והוא מסוגל לרפואה כטעם ד' יסעידנו על ערש דו"י [תהלים מא ד] ונאמר בתיקוני זוהר [תיקון יח דף לה]: שהוא עשר יו"ד. וזהו ויקרא אל משה, אלף זעירא, היינו, להמשיך הרפואה בשם משה מבחינת חכמה והוא הי"ד מספר הציור המועט מכולן שעולה עשרים, ותיבת זעירא עולה רפ"ח שהוא הר"ת של רופא חולי עמו ישראל.

(עטרת ישועה)

שמירת שבת במסי' ג' חשוב מאוד לפני הקב"ה

ונפש כי תקריב קרבן מנחה במ"ר ר"י פתח טוב מלא כף נחת ממלא חפנים עמל אר"ה ב"א טוב מלא כף נחת זה יום השבת ממלא חפנים עמל אלו ששת ימי המעשה, נ"ל הדנה שמירת שבת היא נסיון לכל אדם גם לעשיר אבל נסיון גדול יותר לשבות ביום השבת לעני ואביון אשר מוכרח לעבוד בימי חול בזעת אפו להביא טרף לביתו ואם לא יעבוד אז יחסור לחמו ובכ"ז נח ביום שבת קודש ואינו עוסק בפרקמטיא כלל ומאמין בש"ק דהיא מקור הברכה ומההוא יומא מיתברכאן מיני' כל שיטת יומין, ולזה כיון שהע"ה בפ' המדרש טוב מלא כף נחת זה יום השבת ר"ל אצל הקב"ה טוב ומקובלת יותר מנוחת ושביתת שבת "ממלא, חפניים עמל אלו ששת ימי המעשה,

מאיש המעמל ומיגע עצמו בעבודת הפרך כל ששת ימי המעשה. כי מאיש שטרם עצמו כל השבוע בעבודה להשיג לחם צר אליו השביתה בש"ק נחשבה למסה"נ ובחינה זו נמצאת ג"כ במנחת עני דהגם דעשיר מביא קרבנות גדולות ויקרות בקר וצאן וכו' ובכ"ז מנחת עני היא עשרון סולת יותר חשובה לפני ה' והעני אין לו פת לחם ומצמצם עצמו להביא מנחה לה', ולכן רק גבי מנחת עני כתיב הלשון ונפש כדדרשינן במנחות ק"ד מה נשתנית מנחה שנאמר בה נפש אמר הקב"ה מי דרכו להביא מנחת עני מעלה אני עליו כאלו הקריב נפשו לפני ומובן מה שהביא המדרש פ' זו.

(זכור ושומר)

ואם מנחה על המנחת קרבן. בימירות ליום שבת קודש השומר שבת הבן עם הבת לאל ירצו כמנחה על מחבת, ויש להבין מפני מה נמשל מעלת שמירת שבת קודש דווקא למנחת מחת, ולא לשאר מיני מנחות הנאמרים בפרשה. ונראה עפ"י דאיתא בגמ' ודבר דבר שלא יהא דיבור של שבת כדיבור של חול, דיבור אסור הרהור מותר. והנה מבואר בגמרא (מנחות סג.) כי מרחשת הוא מלשון מרחשן שיפתותיה, ומחבת הוא מלשון מחבואי הלב, עיי"ש. וזהו כוונת הפייטן השומר שבת הבן עם הבת פ' הן האנשים והן הנשים ישמרו את השבת כראוי לאל יראו כמנחה על מחבת היינו שיהיו מרוצים לפני הקב"ה באם יזהרו שלא יהיו שפתותיהם מרחשין כדיבורים יתרים כבחינת מרחשת, אלא יאחזו בשבת במדת השתיקה, שלא יהא דיבורם בשבת כדיבורם של חול, ורק במחבואי הלב הרהורים מותרים, וזהו כבחינת מנחה על מחבת.

קדושת השבת היא דומיא דקדושת המקדש

נפש כי תחטא ילמדנו רבינו מה שיכנסו אדם להר הבית במקלו ובאפונדתו כך שנו רבותינו לא יכנסו וכו' אפי' בחרבנו אמר הקב"ה את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו בא להקיש וכו' מה שמירת שבת לעולם אף מורא מקד לעולם וכו' המשך דברים נלענ"ד ע"ד שאמרנו במק"א שג' כתות בישראל א' המה הצדיקים גמורים שמזככים חומר שלהם לרוחניים כמו אלי' הנביא ומ"ר שעמד מ' יום ולילה בלי אכילה. הב' המה הבינונים שהגוף נשאר כמות והנשמה רוחניי כמו שהוא, והג' המה הרשעים גמורים שמהפכים הנפש הרוחניי להתאות תאות הגוף כמאמר האלשיך ע"פ נפש רשע אותה רעה - נמצינו למדין כי הן הדבר הגשמי והן הדבר הרוחני ברבות הימים, אחרי ככלת עבודתם יוכלו להפוך את מעמדם ומצבם הגשמי לרוחניי והרוחניי לגשמי, ולפ"ז המדרש כי הוא להכתוב אומר נפש כי תחטא היינו שהנפש הרוחניי נהפך ותחטא הרי דיש מציאות להפוך הרוחניי לגשמי כ"כ שנו רבותינו דאסור לכנס להר הבית אפי' בחרבנו הגם דלא נשאר רק האדמה, או שבר עצים ואבנים בכ"ז מרוב הקדושה שהי' נעשה שם נהפך החומר למהות קדושה כי הן הגשמי הן הרוחניי יוכלו להגיע לההיפוך, אח"ז מביא המדרש את שבתותי תשמורו ע"ד שכ' ביוה"ק חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי ואלו שבת לא קאמר הרי דקדושת שבת גדולה כ"כ עד שהאכילה הגשמי נשארת קיים כדבר רוחני דומיא דמקדש.

(זכור ונחה)

די צייט
איז ציילן
ציילן...

ראת!

דאסמאל לוינט זיך צו קומען אין צייט!

מתנה ווערדפולע פּעקעדזש

וועט אי"ה פארטיילט
ווערן בחנם

פאר אלע זריזין מקדימין

ביז

11:00

שארפ

אויפ'ן אלטן זייגער!

Final Design - 10.06.07

רבי מאיר בעל הנס דינער

מוצש"ק ויקרא - אימפעריעל

ת

ש"י התאחדות האברכים די סאטמאר בני ברק

קול התאחדותינו

דבש תמרים

**פנינים יקרים, מבאר חפרוה שרים,
רבותינו הקדושים עצי התמרים**

לא תעשנה, הדיינו במחשבת דבר זר לשם ולתפארת לו ולא רק לשמו ית', ואז יבא קרבן ויכפר עליו, וז"ש אשרי הדור שהנשיא שלו יחטא, ר"ל אשר כן יחטא בזה שיש לו התפארות ממעשיו הטובים, אי"כ הדור ראוי וכשרים דאלי"כ אין שום התפארות במע"ט.

(עצי חיים)

☆

ויקרא אל משה וידבר ה' אלי. ונראה על פי אמרם ז"ל ה' ה' אני הוא קודם שיחטא ואני הוא אחר שיחטא האדם ויעשה תשובה, והקשה הרא"ש למה צריך הוא רחמים קודם שיחטא, ונראה על פי אמרם ז"ל יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ואלמלא הקב"ה עוזרו לא יכול לו, מכאור מזה כי מבלעדי עזר אלקי אי אפשר לאדם לעמוד נגד היצחק"ר כי חזק הוא ממנו, אלא שבחסידי הבורא עליו הוא תומך בידו לעמוד איתן במלחמתו נגד היצחק"ר, ובהכי מתורצת שפיר קושיית הרא"ש דאף שקודם שיחטא האדם צריך הוא למדת הרחמים שיוכל לעמוד ולהתגבר על הצר הצורר הוא היצחק"ר, אשר הוא לו בעוכריו ורודף אחריו בכל עת להכשילו, ובהו יבואר מה שהזכיר בתחלת פרשת הקרבנות וידבר ה' אליו, שנתכוון הכתוב להורות כי יש דרך יש לפני האיש להתגבר על יצרו ולהנצל מעבירה, ושלא יאמר האדם כי דבר זה אינו בנדר המציאות שהרי לא יתכן שינצח האדם את היצחק"ר הבורך בקרבנו כמו אש, לזה הזכיר שמו המיוחד בתחלת הפרשה להודיע כי ה' ברחמי יסייע לו ללחום נגד יצרו, ולא יעזבונו בידו.

(דברי יוא"ל)

א"ל רגע שאחריו, כי ברגע יכול להשתנות לגרועותא והידועה אינו מזדקק לבחירה לענין העתיד, וז"ש ויקרא אל משה בקריאה של חיבה, ונכתב אי זעירא עאלו לא נכתב רק ויקר לשון מקרה, לומר שמשא עוד היה שפל ועניו ולא התנאה עייזכי היה חושב שאין זה רק במקרה באותו רגע, אבל ברגע שלאחריו היה נדמה לו כאילו וידבר ה' אליו בלשון קשה.

(ייטב לב)

☆

אשר נשיא יחטא וגו'. פירש"י אשרי הדור שהנשיא שלו יחטא, וי"ל לפי דברי א"ח דלפי השקפה ראשונה העושה בסתר משוכה יותר מהעושה בגלוי, לפי שהעושה בסתר אינו עלול להתערב בו סינים ממלאכת החונף, והנה בדורו של נח שהיו רשעים לא הי"א שום התפארות בעבודת ה' שהרי לא ה" חשוב בעיניהם כלל, ומי שהלך אז בדרך הטוב ה" בודאי לשם שמים, וזשיה נח איש צדיק תמים ה" היינו בשלימות, והמופת בדורותיו את הא' התהלך נח, ולא ה" אז התפארות וא"כ בדורותיו נדרש לשבת, אך אל"י וק"ן בה בדורותיו לא ה" מקום להתפארות והיחודמעשה לשמו ית' בזה הוא דבר קל, כמ"ש ע"כ דרשו ג"כ לגנאי דאילו ה" בדורות של צדיקים מי יודע אם לעת כזאת ג"כ ה" ניצול ממחשבת פגול בלי תערובות רע, כיון שבדור של צדיקים יש מקום להתפארות בשעושה לפני בני אדם כדי שישבחוהו על מעשיו ע"כ, וזשיה אשר נשיא יחטא ועשה אחת מכל מצות ה', היינו שעשה מה שצוה ה', רק עשה אותו באופן אשר

אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבמה. והנה יש לומר בטעם הקרבנות עפ"י מה שכתב בעקידה דהירא מאלקים אין לו אלא יראה אחת מאחד ואין לו יראת הברואים שהוא מושל על הכל, אבל מי שאינו ירא אלקים יש לו כמה יראות נכל הברואים, וכשעובד אלקים מכניע כל הכוחות תחת הנשמה, משא"כ כשהוא נמשך אחר הבחמיות, וא"כ ק"ו מה הכח של הברואים הנמצאים אצלו מושלים עליו מכשי"כ מה שהוא חוץ ממנו ע"כ, ועפ"י ענין הקרבן שבאעל שוגג ולא על המזיד, כי אם הוא מושלעל כח הבחמה שאצלו ובתוכו אז הבחמה שחוץ ממנו משועבדת לו ומוראו עליה, אבל במזיד הבחמה שבו כבר התגבר עליו וא"כ הבחמה שחוץ ממנו תשמש לו, והיינו אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבמה, והיינו שבהמותו י"עבד לה', והאך יבא לידי מדה זו, לזה אמר מן הבקר ומן הצאן תקריבו וגו'.

(ישמה משה)

☆

ויקרא אל משה וגו'. וי"ל עפ"י שפירשתי אמר הש"י לאברהם כי עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה, על פי מה ששמעתי כי צדיק אחד אמר אפילו אם יאמר הש"י שהוא צדיק שודאי אמת הדבר אבל אינו בטוח ומאמין שהוא צדיק רק באותו רגע ממש, ולא ברגע שלאחריו כי אמרו ולא תאמן בעצמך וכו', ועי"ד שאחז"ל המקדש את האשה על מנת שאני רשע אעפ"י שהיה צדיק מקודשת שמה ערער וכו' ע"כ, וז"ש לו הש"י עתה ידעתי, היינו על רגע זו ידעתי כי ירא אלקים אתה, ולא

שבת של מי היתה

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרבים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתנו לכבוד הני אנשי שם קרואי מועד, אשר משמים וכו בזכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק, ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאינו ע"ד המסורה לנו מרבנותה"ק על שחרת הקודש

פרשת ויקרא

מז"ה שמואל צבי שפיטצער הי"ו

המלמד: הר"ר מאיר חיים שישא שליט"א

מז"ה וואלף פריעדמאן הי"ו

המלמד: הר"ר מנשה ברוך קליין שליט"א

כמר ברוך משה בראדער הי"ו

המלמד: הר"ר משה ברוך כץ שליט"א

מז"ה הערש וועלץ הי"ו

המלמד: הר"ר משה יוחנן קליין שליט"א

מז"ה שמחה דרעגער הי"ו

המלמד: הר"ר משה ראטה שליט"א

מז"ה יואל הוינער הי"ו

המלמד: הר"ר נפתלי יעקב פאלאטשעק שליט"א

מז"ה נפתלי שכנא בערגער הי"ו

המלמד: הר"ר שאול יחזקאל שווארטץ שליט"א

מז"ה מרדכי מנחם גרין הי"ו

המלמד: הר"ר שמואל אלטער בנעט שליט"א

מז"ה משה יעקב דאנציגער הי"ו

המלמד: הר"ר צבי יודא ווייס שליט"א

והר"ר נפתלי צבי בראדי שליט"א

מז"ה יעקב יוסף האפמאן הי"ו

המלמד: הר"ר אברהם משה לאנדא שליט"א

מז"ה מנחם מענדל ווייס הי"ו

המלמד: הר"ר אהרן ווייסהויז שליט"א

מז"ה יואל הערשקאוויטש הי"ו

המלמד: הר"ר הערשל גראס שליט"א

מז"ה משה יצחק העללער הי"ו

המלמד: הר"ר חיים הירש שליט"א

מז"ה חיים יחזקאל מנחם פאנעט הי"ו

המלמד: הר"ר יואל גרינוואלד שליט"א

מז"ה יעקב ברוינער הי"ו

המלמד: הר"ר יואל וויינבערגער שליט"א

מז"ה יוסף בער ראטה הי"ו

המלמד: הר"ר יוסף מאיר שווארטץ שליט"א

מז"ה ליפא שטויבער הי"ו

המלמד: הר"ר יעקב מיכאל היילברוין שליט"א

מז"ה שמעון אלעזר גאלדבערגער הי"ו

המלמד: הר"ר מרדכי מנחם שווארטץ שליט"א

והר"ר דוד שלמה וואנחאצקער שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יזקף לזכותכם לעד ולנצח נצחים, עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

שבת של מי היתה, שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה, ובמה היתה הגדה חיוס, אמרו לו בפרשת הקהל, ומה דרש בה, הקהל את העם האנשים והנשים והטף, אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין, "כדי ליתן שכר למביאייהו". (חגיגה ג.)

מפעל החזקת מלמד

שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

בשפתי צדיקים

אדם כי יקריב מכם קרבן לה'

העיר, אחר כל מסע התלאות והזביונות בא לו אצל הכהן שם היה צריך לפרש חטאו ולהתוודות עונו, והכהן היה אומר לו דברי כיבושין ובשעת הקרבת הקרבן היו הלויים מנגנים בשיר עד שהיו מעוררים את לב החוטא והיה נמס בקרבו וחוזר בתשובה שלימה, וכשהאש היה רובץ על המזבח בדמות ארי היה סימן לדבר שנתקבלה תשובתו וכל עוד לא שב האדם בתשובה כראוי היה האש בצורת כלב, המשיך הרה"ק מאפטא בסיפורי: הנה כי כן היה גם הפעם אך ללא הועיל, צורת האש לא נהפכה לדמות ארי, עמד על כהן על גביו וזירזו ביתר שאת, הלויים הגבירו נגינת ביתר עוז, אך צורת הכלב לא נעלמה, כשראה האיש שתשובתו עדיין לא נתקבלה פתח ואמר בבכי: רבנו של עולם, צרף נא לחטאתי את כל הזביונות שעברתי עד שבאתי לכאן וקבל נא תשובתי ומחול לי, ואכן מיד נתקבלה תפילתו וצורת הארי נראה רובץ על המזבח, סיים הרה"ק מאפטא ואמר: כשנכנס לפני אדם זה שהוא גלגול נשמתו של איש ירושלים הלז, נזכרתי במעשה זה וזה היה פשר הצחוק.

(פאר ישראל)

ושחט את בן הבקר

שמעתי מפה קדוש אחד, אם יתחיל במחלוקת עם שוחט, סופו לא יהי טוב, דשולחן ערוך יורה דעה מתחלת בהלכות שחיטה ומסיימת בהלכות אבילות, רח"ל, ופעם באו בע"ב להגאון רבי ישראל סאלאנטער זצ"ל להתרעם על השוחט, וענה ואמר אנכי רוצה יותר בשוחט שיהי צ"ט חלקים ביראת שמים וחלק אחד שוחט, מלהיפך צ"ט חלקים שוחט וחלק אחד יראת שמים.

(פרדס יוסף)

וכל דם לא תאכלו

באחת מערי מזרח אירופה העלילו הגויים על יהודי העיר עלילת דם שהנוצרים טענו שהיהודים רצחו נער נוצרי כדי להשתמש בדם לאפיית המצות, הזמינו את רב העיר למשפט שישב על תביעת הנוצרים, שאל הרב את השופטים: האם מותר לי להזמין לכאן אשה אחת מהנשים העבריות העוברות ברחוב, כשנתנו לו רשות הלם בחוץ וביקשו מאשה אחת להכנס אל אולם בית המשפט הושיט לה הרב ביצה ואמר לה: אנא טגני לי את הביצה כי רעה אני וברצוני לאכול, מיהרה האשה לשבור את קליפת הביצה ובטרם תשפוך את תוכנה למחבת בדקה היטב את הביצה, שמא יש עליה כתם של דם, שאלה הרב לעיני השופטים הגויים: מדוע את מתבוננת כל כך בביצה, סחה האשה לפי תומה כדי לבדוק אם אין בה חלילה דם שהתורה אסרה לנו לאכול אפילו טיפה קטנה של דם, תשובה תמימה זו הוכיחה להשופטים כי היהודים חפים מפשע ועל ידי זה ניצלו מעלילות הדם לזמן מרובה.

(זכרון צדיקים)

הרב מאפטא סיפר לי שבילדותו היה מתענה ושאל להרב ר' אלימלך מליזענסק זצ"ל על זה והשיב לו אם תוכל אחר התענית לאכול אין מלכות קווארט קאשי יבישה שהוא ד' לוגין אז מותר לך להתענות, ואמר: "אלמלא יהי לי עוד שנים להצטרף עמי לבטל התעניתים הייתי מבטל אותה", עד כאן, וכשם שמצוה לשמור ישראל מעבירה כן מצוה לזהר לכל איש אם יש לו מעט רפיון כח שלא יתענה, והעיקר שאדם צריך לעבוד להשם יתברך במדת האמת רצה לומר שלא ירגיש בשעת עבודתו ולא יתפעל בזה הוא עובד להשם יתברך ואף שאדם נברא בהרגשה ואין יכול שלא להרגיש אמנם נראה כשהוא עושה רצון הלב, האם מרגיש שום התפעלות מזה עבור שעשה רצון הלב זאת לא יהיה מקבלת מזה חיות, כן האדם כמשתפלל או לומד, מקבל רק יותר חיות בכל פעם מהש"ת וז"ש אדם כי יקריב מכם קרבן לה' רצה לומר קרבן הוא שמקריב את עצמו להש"ת והתענות הוא גם כן קרבן שממעט חלבו ודמו, אבל מי שלומד ומתפלל הוא ג"כ בבחי' קרבן, שבזה מקריב עצמו להש"ת ויכול אז לקרב כל העולם להש"ת.

(עירין קדישין)

נפש כי תחטא בשגגה

פעם נכנס איש אחד אל הרה"ק בעל "אוהב ישראל" מאפטא זי"ע, ויהי כשראה אותו הרה"ק מאפטא עלתה בת צחוק על פניו, כשיצא האיש אמר הרה"ק למקורביו התמהים: אפרש לכם פשר הצחוק מהו: בזמן שביהמ"ק היה קיים הייתי כהן גדול (אגב, ידוע הדבר שבעת אמירת העבודה ביוהכ"פ היו שומעים יוצא מפיו: "וכך הייתי אומר" במקום "וכך היה אומר"), ואיש זה היה מחשובי אנשי ירושלים, פעם אחת נכשל באיזה חטא בשוגג, והיה חייב להביא חטאת, הלך אצל מוכר הטלאים המבוקרים הראויים לקרבן, וביקש לקנות כבשה לחטאת, המוכר תמה איך בא לו לאדם חשוב זה שיכשל בחטא לפני הקב"ה, נתבייש האיש מאוד ומיהר כל עוד נשמתו בו ליקח הכבשה ולילך משם אל מחוז חפצו הוא הבית המקדש להקריב שם חטאתו, על אם הדרך פגשו בו ידידיו ומכיריו המה ראו כן תמהו מה יום מיזמים שהוא הולך ומטייל עם כבש, ובלית ברירה על תמיהתם כי רבה הוצרך לספר להם בבושת פנים מקרהו אשר קרהו, וכך המשיך בדרכו בברכיים כושלות ובפנים נפולות עד שהגיע סמוך ונראה למקום המקדש, והנה לרוע מזלו הרימה הכבשה רגליה והחלה לנוס לנפשה, רדף האיש אחריה עד שהיה עובר ורץ אחר חטאתו דרך שוקי ירושלים, וישמעו כל אנשי ירושלים את שמע חטאו שנתפרסם בכל רחובות העיר, מן המותר לתאר את גודל הבושה שהיה לו, בהיותו מחשובי

נני מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים!

סתש כבוד והערס, מקדסם אז בברס, את פני אוודש העל והמזמם, רב
האי טאן תדק איש מודם מנם, עשה אוד, רמאד תודל לממשלה הוד,ר
מנמדי הודא, משטו זה ושמענו טא, כל מוזיק ברס, עודך מערס,
משכס רבי זו הלס, אשר של כס, בעולם הודא הודא חל חלפות, יד
כל בית ישראל ודרכ על רכיו, שפוזו חן חן רבעש, מפרסם לודל חן
קל עדת מי מע, נען טאנמס, מנע טאנמס ודל רדכס, ה'ה

הגאון רבי מתת' דייטש שליט"א

רב ואב"ד רמת שלמה ודמו"צ העדה הירדית באה"ק

לרגל הופעתו בהדרתו בשערי עירנו וויליאמסבורג יצ"ו

לכבדיו בדבר ה' לישא מדברותיו בנעימים בתור

"נואם הכבוד"

אצל מעמד ד'נער השנתי "מסורת רבותי"

צדקת רבי מאיר בעל הנס - כולל "עצי חיים" באה"ק

שונקים א"ה במקלות אלפי אנשי שלומם, וראשית מלכו, ביד עם מסיבת שבע ברכות רבני בחצרות קדשו

מוצש"ק פ' ויקרא הבעל"ט באולם "אימפעריעל"

הא באו לברס ולחלצה לחרים קץ כולל מבער הודא והחסר בקדושה,
במדה טיבה ודושה, ויד ה' עמו בכל דרכיו מוזך ברוח גופא ודורא נפישא,
עדי מבה בקרב דומים, לחושעת עולמם, לקבל פני משה צדקו ודל רבום.

המקדס פני ביקרא דאורייתא

הנהלת "כולל עצי חיים" באה"ב

מאמרים נהמדים, ע"ד דרוש מיוסדים כפתור ופרח משוקדים

פרפראות לחכמה

ויקרא אל משה.

ויקרא באל"ף זעירא, ואיתא בבעה"ט שזה מורה על גדל ענותנותו של משה רבינו ע"ה, וי"ל דהנה תיבת ויקרא בלא אל"ף היא ויקר, שהוא רמז לתפילין כמ"ש רז"ל ליהודים היתה אורה וגו' ויקר ויקר אלו תפילין, וכד"א (דברים כ"ח, י) וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך, ותניא ר' אליעזר הגדול אומר אלו תפילין שבראש והנה אמרו חז"ל בפסוק וראית את אחורי מלמד שהראה הקב"ה למשה קשר של תפילין. וזהו הענין שרמו באל"ף זעירא לומר שאע"פ שמשה זכה להתגלות גדולה כזו שהראה לו הקב"ה קשר של תפילין ויקר החזיק את עצמו בענוה יתירה אל"ף זעירא.

(הגה"ק מהרי"ד מבבלוא ז"ע)

☆

אדם כי יקריב מכם קרבן לה' וכו'.

ונל"פ דהנה כל ישראל ערבים זה לזה ואם אחד מישראל חוטא יגיע העונש ע"יו לכלל ישראל ולפי"ז כשיחזור בתשובה ויביא כפרתו קרבן לה' אין הקרבן בא לו לבדו אלא על כל ישראל להצילם מן העונש, והנה ערבות לא הו' רק על חטאים הנגלים אבל לא על הנסתרות כמאמ"כ בהנחתרות לה' אלוקינו והנגלות לנו ולבנינו, שרק על הנגלות אנו ערבים (ועי' סנהדרין מ"ג) ואיתא במדרש לעולם אין העולה באה אלא על הרהור הלב, ולפי"ז המביא קרבן עולה מביאו רק בשבילו כיון דעולה באה על הרהור הלב שהוא מן הנסתרות דלא שייך בהם ערבות, משא"כ בשאר קרבנות מביאו בשביל כלל ישראל, ולפי"ז מדויק לשון הכתוב "אדם כי יקריב מכם קרבן, דהיינו אדם מישראל רק לו אלא הרי זה כקרבן כולם משום ערבות, אבל "אם עולה" שהוא מביא עולה הבאה על הרהור הלב או אין זה אלא "קרבנו" לה' שזה רק בשבילו דלא שייך ערבות בהנחתרות לה' אלוקינו.

(דברי מהרי"א)

☆

אדם כי יקריב מכם וכו'.

ברש"י אי בקרבנות נדבה דייב הענין, אדם למה נאמר מה אדם הראשון לא הקריב מן הגזל וכו' וצ"ב להבין סמיכות ב' מאמרי רש"י והנל"פ עפ"מ דאי בגמ', אתם קרוים אדם ואין אומות העולם קרוין אדם, וא"כ לא ה' קשה לרש"י מקודם למה נאמר אדם דה' יכול לומר דא למעט אזה"ע, אבל עכשיו שפירש"י בקרבנות נדבה דייב הרי קי"ל דנכרים נודרים נדרים ונדבות כישראל וא"כ שפיר קשה למה נאמר אדם דליכא לממר כנ"ל וע"כ דבא למעט את הגזל.

(כתנות אור)

☆

מן הבהמה. י"ל דיש ג' טעמים למה לא מקריבים מן החיה, א',

דלא הטריח ה' לצאת ביערים ובהמה הוא בנמצא, ב' לחיה יש גיאות ובהמה אין לה, וה' שונא גיאות, ג' משום דאלוקים יבש את הנדף ובהמה נדף, והנה לעתיד לבוא כתיב (ישעי' י"א ו') אריה כבקר יאכל תבן באבוס אחד ונער קטן נוהג בהם, ולי"מ ה' בנמצא גם חיות וגם שלום ה' בין בהמה לחיה, ולמה היו מקריבין או רק מבהמות, ועל כרחק הטעם משום גסות הרוח, ולפי"ז יתבאר הפסוק (תהלים נ"א יט) "זבחי אלוקים רוח נשברה" דקרבנות הוא רק מבהמה מטעם דהם רוח נשברה ומוכח מזה דלב נשבר ונדכה אלוקים לא תבוז, ואל תאמר דלכך מקריבים רק בהמות משום ב' טעמים האחרים, ע"ז קאמר "הטיבה ברצונך את ציון וכו' או תחפוץ זבחי צדק" וא"ל לא היו נדרפים וגם חיות היו בנמצא, ואפילו הכי "או יעלו על מזבחת פרים" דייקא ועל כרחק הטעם הוא משום שזבחי אלוקים רוח נשברה.

(עדות ביהוסף)

☆

בכל הפרשה כתיב בני אהרן הכהנים מלבד בביעור עצים דכתיב ביה בני אהרן הכהן, על כן לולא דמסתפינא הייתי אומר דבר חדש וה' יסלח אם הוא שלא כהונן ח"ו, דהנה רבותינו ז"ל פליגי אי נתבנה פנחס עד שלא הרג לזמרי או לא, וקשה בעיני שיהיה פנחס משמש כלוי כל הארבעים שנה, לכן נראה דנתי שלא היה כהן גמור לגבי לזרוק הדם ולהקטיר, אעפ"כ את הצתת האליתא ועריתת האש היה עושה ועובד ועי' תוסי' ישנים יומא כד: בד"ה הצתת אליתא וכו' דע"כ אין ד' חייב עליה) וא"כ אתי שפיר דבכל העבודות כתב בני אהרן הכהנים, דהיינו בני אהרן שהם עצמם כהנים, לאפוקי בני אהרן שאינם כהנים כגון פנחס ובניו שהרי לא נתבנה עדיין, אבל בביעור העצים כתיב בני אהרן הכהן מוסב על אהרן שהוא כהן ובניו אפילו פנחס יבערו אש על המזבח.

(חתם סופר)

☆

והשיב את הגזילה אשר גזל. שנינו הגזול את חברו שזה פרוטה ונשבע לו יוליכנו אחריו אפילו למדי, ויש להבין למה נקט התנא דוקא מדי ולא מדינה אחרת, ואם שרחוק היא היה לו לומר אפילו לסוף העולם מחויב לילך בכדי לחזור את הגזילה, וכן מציע קידשה בתמרה אפילו עומר כור תמרים מקודשת שמה שזה פרוטה במדי, שוב נקט מדינת מדי והלא דבר הוא, וי"ל דהנה הכתוב אומר הנני מעיר עליהם את מדי אשר כסף לא יחשבו וזהב לא יחפצו בו, הרי שבמדי לא נחשב פרוטה למאומה מחמת שיש להם כסף וזהב הרבה מאוד שבתמרה אפשר לקבל פרוטה, ולפיכך אמר בגזילה יוליכנו אחריו אפי' למדי, דאף על פי שהכסף אינו נחשב שם צריך להוליך אחריו את הגזילה אפילו למדי.

(קול אליהו)

**א
הערליכע
מתנה
ערווארט
אייר!**

פאר אייער נדבה פון לכה"פ

\$120

קעש אויפ'ן פלאץ

**אויפ'ן חשבון פון
"שקל הקודש"
(א דאלאר א טאג - \$30 לחודש)**

Free Design - 04-6464030

**דער
הערליכער נייער
ספר תהלים
ע"פ
עצי
חיים**

רבי מאיר בעל הנס דינער

מוצש"ק ויקרא - אימפעריעל

יד

קול התאחדותינו ש"י התאחדות האברכים ד'סאטמאר בני ברק

וּדְרַשְׁתָּ וְהִקְרַתָּ

**ענינים נפלאים, בסוגיות ובפלאפולים,
שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים**

הרב יקותיאל יהודה וואלדמאן שליט"א, מנח"ס תורת יקותיאל

פתירה בדברי הרמב"ם

האם עבודות המנחה כשירה בזר

**ונפש כי תקריב קרבן מנחה לח' וגו', והביאה אל בני אהרן הכהנים
וקמץ משם מלוא קמצו מסלתה ומשמנה וגו'. (ויקרא ב, ב)**

שהזר לוקה והמנחה פסולה, קאי דווקא על שתי עבודות אלו הקמיצה והקבלה, כי הם שני העבודות האחרונות של המנחה והמה חייבים להעשות רק על ידי הכהן, אולם מדברי הרמב"ם לא משמע הכי, שהרי כתב בזה"ל: אף על פי שנפסלו והרי הוא מוזהר "על כל" אלו ולוקה וכו', הרי מפורש שדבריו הם "על כל" העבודות ולא רק על שתי עבודות האלו, והדרא קושיא לדוכתא.

וגם ראיתי בקונטרס חומר בקודש (הקדמה למשניות קדשים פ"ב אות עג) שכתב לתרץ דמה שכתב הרמב"ם אף על פי שנפסלו לוקה, לא קאי רק "אקומץ" זר או קבל דם או הולך או זרק, דנקט להו הרמב"ם בסוף דבריו, דאלו באמת נפסלו (במנחות דף יד. וזבחים דף יד. ודף טו.) ולא אאינך, והא דכילל הרמב"ם לאינך בהדי הנהו, היינו לומר דכולוהו יש אחריהן עבודה, "מיהו כל זה דוחק בלשונו הטהור", עכ"ל. ועיין עוד במתני' (זבחים פ"ד משנה ג), ובתפארת ישראל (שם אות כט) ובבועז (סי' א), עי"ש היטב שאינו מזכיר דברי עצמו הקונטרס חומר בקודש הנ"ל, מהאי טעמא שהתירוף קשה להולמתו בלשונו הטהור של הרמב"ם.

ביאור ההבדלים בין מנחת ישראל למנחת כהן

ונראה לתרץ בהקדם מה שמצינו שיש שני סוגי מנחות יחיד, הא' הוא מנחת ישראל והב' הוא מנחת כהן, ובתרווייהו מביאים המנחה מסולת ושמן ולבונה, אבל סדר ההקרבה אינו שוה בשניהם אלא יש הבדל, שבמנחת ישראל אחרי בלילת הסולת והשמן יוצק עליה שנית שמן, והובא להכהן והכהן עושה בה קמיצה, ואחר כך מקטיר רק את הקומץ עם הלבונה על גבי המזבח, ושירי המנחה נאכל להכהנים, והוא אחת ממתנות הכהונה, ואילו במנחת כהן אין עושין קמיצה, אלא מקטירין את כל המנחה על גבי המזבח, כדכתיב וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל, ופירש"י (על הפסוק כליל תקטר) אין נקמצת להיות שייריה נאכלין אלא כולה כליל, וכן מנחת כהן של נדבה כליל תהיה, עכ"ל. [הרמב"ן ז"ל (ויקרא ו) הביא בשם הרמב"ם ז"ל

כתב המלבי"ם (סימן ק"ף) שבהך הלכתא יש סתירה בדברי הרמב"ם, שבהל' מעשה הקרבנות (פ"ג הי"ב) פסק שעד הקמיצה כל העבודות כשירות בזר, דהיינו היציקה של הלוג שמן והבלילה ופתיתה, אבל הקמיצה וכל שכן הקטרת המנחה פסולה. וכן כתב עוד שם (פ"ב הכ"ג) כל המנחות טחינתן והרקדתן בחוץ, ולישתן ועריכתן ואפייתם בפנים, וכל מעשיהם כשרים בזר עד שיבואו לבית הקמיצה וכו', עכ"ל. וגם כתב כן בהל' פסולי המוקדשין (פ"א ה"ז) כל המנחות שיצק עליהן השמן, הפסול לעבודה כגון הזר וכיוצא בו, או שבללן או פתתם או מלחן כשירות וכו', מקמיצה ואילך מצות כהונה, למד על יציקה ובלילה שכשירה בזר. הרי לן שעד הקמיצה הכל כשירה בזר. ואילו בהל' ביאת מקדש (פ"ט ה"ה) פסק והמסדר וכו', אבל היוצק והבולל והפותת והמולח וכו', אעפ"י שנפסלו והרי הוא מוזהר על כל אלו ולוקה, אינו חייב מיתה, עכ"ל. וכן פסק החינוך (מצוה שצ) ז"ל: מקבלה ואילך מצות כהונה, כגון יציקות בלילות תנפות הגשות, והרבה עבודות כאלו המפורשות בגמרא שמצותן בכהן, הרי אלו באזהרה לזר והקרבן פסול, עכ"ל. ומבואר להדיא שפסק שזר שיצק ובלל לוקה והמנחה פסולה. וכן הקשה במנחת חינוך (מצוה קטו). וז"ל שם (ד"ה וראיתי בר"מ): ודבריו תמוהים איך פוסל העבודה ביוצק ובולל, וסותר לדבריו פ"א מפסולי המוקדשין ה"ז, ולדבריו שבכאן (פ"ג ממעשה הקרבנות ה"ב, ופ"ב שם הל' כג), וסותרים דברי הש"ס דלכתחילה כרבנן, וגם מה שאומר דעובר בלאו ולוקה, לדעתו אינה עבודה כלל וכשרה לכתחילה בזר, ולשון הש"ס (שם דף ט.) יציקה ובלילה כהונה לא בעיא, עי"ש בדברי רבי יוחנן וריש לקיש, נראה להדיא דאף לכתחילה אין צריך כהונה, ודברי הר"מ בביאת המקדש, מה שפסל יציקה ובלילה בזר תמוהים, ותמהני על נושאי כליו שלא הרגישו בזה, עכ"ל.

וראיתי שם בהג"ה על המנחת חינוך שהביא בשם המעשה רוקח, והגהות ר' עקיבא אייגר על הרמב"ם, והחזון איש, שמיישבים דבריו בדוחק, שכוונת הרמב"ם באמרו

במורה נבוכים (פ"ג מו) לתת טעם לדבר, בעבור שכל כהן מקריב קרבנו הוא בעצמו, ואם יקריב מנחה ויאכלנה הוא בעצמו כאילו לא הקריב דבר, כי מנחת יחיד לא יקריב ממנה כי אם הלבונה והקומץ, ולא די מיעוט זה הקרבן, וידמה שלא הקריב קרבן כלל, ולכן ישרפו את כולה, עכ"ל.

*

עוד הבדל מצינו בין מנחת ישראל למנחת כהן, כדאיתא בגמרא (מנחות יח.) מתניתין, לא יצק לא בלל ולא פתת ולא מלח ולא הניף לא הגיש, או שפתתן פתים מרובות ולא משחן, כשירה. והקשו בגמרא שם, מאי לא יצק, אילימא לא יצק כלל, עיכובא כתב בה ופירש"י, דהא נאמר יציקה במנחת הסולת, עיי"ש, אלא לא יצק כהן אלא זר וכו', לימא מתניתין דלא כרבי שמעון, דתניא רבי שמעון אומר כל כהן שאינו מודה בעבודה אין לו חלק בכהונה, שנאמר (ויקרא ז א) המקריב את דם השלמים ואת החלב מבני אהרן לו תהיה שוק הימין למנה, מודה בעבודה יש לו חלק בכהונה, שאינו מודה בעבודה אין לו חלק בכהונה, ואין לי אלא זו בלבד מניין לרבות ט"ז עבודות היציקות והבלילות והפתיות והמליחות והתנופות וההגשות והקמיצות והקטרות והמליקות והקבלות והזאות והשקאת סוטה ועריפת עגלה וטהרת מצורע ונשיאות כפים בין מבפנים בין מבחוץ מנין, תלמוד לומר מבני אהרן, עבודה המסורה לבני אהרן, כל כהן שאינו מודה בה אין לו חלק בכהונה, ופירש"י, אלמא מדחשיב יציקה בכלל עבודה המסורה לבני אהרן שמע מינה אסורה בזר, אמר רב נחמן לא קשיא, כאן במנחת כהנים כאן במנחת ישראל, מנחת ישראל דבת קמיצה היא, מקמיצה ואילך מצות כהונה, לימד על יציקה ובלילה שבשירה בזר, מנחת כהנים דלאו בת קמיצה היא, מעיקרא בעיא כהונה. והיינו שרבי נחמן מבאר דהמתניתין קאתי אפילו לשיטת רבי שמעון, דרבי שמעון שאמר שיציקה הוא בכלל עבודת הכהן מיירי במנחת כהן דלאו בת קמיצה היא, ועל כן נמסרו כל העבודות להכהן דווקא, ובעבודות המסורות לכהן אסור לזר לעשותם, אבל מתניתין מיירי ממנחת ישראל שבת קמיצה היא, וגם לשיטת רבי שמעון היציקה כשירה בזר.

עוד נקדים מה שהעיר בשיטה מקובצת אהא שאמר רב נחמן שרבי שמעון מיירי ממנחת כהן, והלא בין ט"ז סוגי העבודות שפרט רבי שמעון שהם עבודות המסורות לכהנים, מונה ביניהם הקמיצה, והלא מנחת כהן לאו בת קמיצה היא, וי"ל דמילי מילי קתני, ולא קאי קמיצות על מנחת כהנים, אלא על שאר מנחות, עיי"ש.

ישוב דברי הרמב"ם

ועפ"י יתורץ סתירת הרמב"ם הדק היטב, דהנה הרמב"ם אוזל לשיטתיה שפסק (הלכות ביכורים פ"א ה"א) כשיטת רבי שמעון שכל כהן שאינו מודה בעבודה אין לו חלק

בכהונה, ואם כן על כרחך סבירא ליה שבמנחת כהן כל העבודות פסולות בזר, אבל במנחת ישראל שפיר יש לומר שמודה רבי שמעון דחלק העבודות כשירות בזר כדברי רבי נחמן, והשתא דאתית להכי יתבאר דברי הרמב"ם דבר דבור על אופניו, דהנה בהל' מעשה הקרבנות שכתב וכל מעשיהן כשרים בזר עד שיבואו לבית הקמיצה, על כרחך מיירי במנחת ישראל שהיא בת קמיצה ועל כן היציקה כשירה בזר, ומה שכתב עוד שם בסדר הבאת המנחה כיצד, מביא אדם סולת מתוך ביתו בקתות של כסף או של זהב או של שאר מיני מתכות, כלי שהוא ראוי לכלי שרת, ואם היתה מנחת סולת נותנה לכלי שרת ומקדשה בכלי שרת, ואם היתה מן המנחות הנאפות אופה אותה שם במקדש ופותת, כמו שביארנו, ונותן הפתיתין לכלי שרת, ונותן עליה שמנה ולבנותה, ומוליכה אצל כהן' והכהן מוליכה אצל מזבח וכו', וקומץ ממקום שנתרבה שמנה וכו', וגם כאן מיירי ממנחות ישראל שהמה בת קמיצה ועל כן היציקה כשירה בזר, וכמו כן בדבריו בהל' פסולי המוקדשין שכתב כל המנחות שיצק עליהן השמן פסול לעבודה כגון הזר וכיוצא בו, או שבללן או פתתם או מלחן כשרות, וכו' שנאמר והביאה אל בני אהרן וקמץ, מקמיצה ואילך מצות כהונה לימד על יציקה ובלילה שבשירה בזר, גם כן מיירי במנחת ישראל שהיא בת קמיצה, ועל כן היציקה כשירה בזר.

אבל מש"כ בהל' ביאת מקדש שאינו מדבר שם מהקרבנות מנחה בפרטות, אלא על הכלל כולו יצא להשמיענו שזר אינו חייב מיתה אלא אם עשה עבודה תמה שהוא עבודה שאין אחריה עבודה, אבל כל עבודה שיש אחריה עבודה אף על פי שהזר לוקה ועבודתו פסולה מכל מקום אין עליו חיוב מיתה, ומונה שם כל העבודות שאינן עבודות תמות ויש אחריהן עבודה, וביניהם הוא מונה גם יציקה ובלילה וכו' שהם עבודות שיש אחריה עבודה כמו שכתב שם בזה"ל: והמסדר שני גזרי עצים על המערכה הרי הוא כמקטיר איברים (כמו שפסק שם (הל' ד) הקטיר אברים או קומץ או לבונה על המזבח וכו' חייב מיתה) וחייב מיתה שהעצים קרבן הוא, אבל היוצק והבולל וכו' (במנחת כהן) אעפ"י שנפסלו והרי הוא מוזהר על כל אלו ולוקה אינו חייב מיתה, מפני שכל אחת מהן עבודה שאחריה עבודה ואינה גמר עבודה, עכ"ל. שאף על גב שבמנחת ישראל עבודות אלו כשירות בזר, מכל מקום הלא יש אופן שעבודות אלו אסורות בזר דהיינו במנחת כהן, אף על פי כן אין עליהם חיוב מיתה שאינן עבודות תמות, ועל כן מנה אותם בתוך שאר העבודות שאסורות בזר (והיינו דווקא במנחת כהן ולא במנחת ישראל), ושלא יוקשה לך שליכא למימר שדעתו כאן על מנחת כהן, מכיון שמנה בין עבודות אלו ו'הקומץ' והמקבל דמים, שאינן שייכות במנחת כהנים, דיש לומר כתיורץ השיטה מקובצת שהרמב"ם מילי מילי קתני.

המנהל הכללי

הננו בזה בבקשה נרגשת ובקריאה של חיבה לכל אנשי שלומינו ידידים חסידים ואנשי מעשה שיחיו, אודות אחד המיוחד שבחבורה, רב פעלים לתורה ולתעודה, האי גברא יקרא, מיקרי דיירי ארעא קדישא, מגדולי העסקנים למען מוסדות התורה בארה"ק, נהנה מיגע כפו, העומד כעת לפני נישואי בתו תחי', והוצאותיו הפרטיות עלו למעלה ראש ולרש אין כל, ולכן עלינו להראות לו אותות חיזוק והכרת הטוב ולבוא לעזרתו בעת שמחתו

ומכאן הקריאה יוצאת לכל אחד ואחד בשמו הטוב יבורך ויהולל

לבוא ולהשתתף ברוח נדיבה אצל

המסיבה של מצוה

הנערכת לכבוד

בביתי 5214 15 Ave.

ביום רביעי פר' צו (אור ליום תענית אסתר מוקדם) הבעל"ט

משעה 7:30 בערב

עד חצות הלילה

והעושים והמעשים וכל המסייעים בדבר מצוה חשובה זו יתברכו ממעון הברכות בכל מילי דמיטב, אושר ועושר תענוג ורוח נחת מתוך הרחבת הדעת דקדושה, וכט"ס.

דייבס האצט'ס (אק) פניכס באהבה ובכבוד

יקותיאל יואל (לייב) פריינד

יקותיאל יואל פארקאש, יונה לאנדא

קהל יטב לב
ד'סאטמאר
בארא פארק ייט

קהל יטב לב
ד'סאטמאר
וויליאמסבורג ייט

ב' פ' יחיו

עוֹיֵנֶר
מ"ה
ר' משה מוסקא
ה"י
ויליאמסבורג

סטובאקעלע חמשה קער
שבעט גורל

ב' פ' בשלח

עוֹיֵנֶר
מ"ה
ר' ישראל אייזנשטאדט
ה"י
בארא פארק

געזינט
קעש \$500

ב' פ' בא

עוֹיֵנֶר
מ"ה
ר' יואל - סרטיער
ה"י
ויליאמסבורג

שיל' במסדרוויט
\$500

ב' פ' וארא

עוֹיֵנֶר
מ"ה
ר' שלום ווערמאן
ה"י
ויליאמסבורג

בושער רוקלחויט
\$500

ב' פ' כי תשא

קאנפירי \$500
קרייז וואלד משה -
קרייז בוך משה

ב' פ' תצוה

עוֹיֵנֶר
מ"ה
ר' יעקב טייטל
ה"י
בארא פארק

מחזות בית ארטה
דיקלחויט - \$500

ב' פ' תרומה

עוֹיֵנֶר
מ"ה
ר' ישראל רובין
ה"י
ויליאמסבורג

ראש קעסיל
חומה חקמית \$500

ב' פ' משפטים

עוֹיֵנֶר
מ"ה
ר' אברהם קליין
ה"י
ויליאמסבורג

מדינת רבינו שליט"א \$500
ישראל הקדושת ירושלים
כ"ט שבעט

ב' פ' צו - וסדר

ספעציעלע
גורל
הבדלה טעט

פאר ר' אייזנשטאדט
מסעפער חשו וזמני
שירא זמני וויסעמאט

ב' פ' ויקרא

מחזות רב טוב
שירא וויסעמאט \$500

ב' פ' מקד - שקלים

עוֹיֵנֶר
מ"ה
ר' יואל רובין
ה"י
ויליאמסבורג

ויץ בבית מדישיט
אמאט - \$500

ב' פ' ויקהל

עוֹיֵנֶר
מ"ה
ר' יואל רובין
ה"י
ויליאמסבורג

ספיר זמני חומים

אדער באצאלט פאר
אייע פון די שמשים
ר' שלמה ווערצבערגער
משמש
917.733.3391
ר' יואל קויכמאן
משמש
917.747.6535

משתה ושמהה זילבער גורל

שיקס אריין אויך די פאסט
POB 50186
Brooklyn, NY 11205
אדער רופט אריין אין אמפיס
מיט א קרעדיט קארד
t. 718.302.6720
ext. 209-201
f. 718.486.2473

פנינים והידושים בגמרא מס' פסחים הנלמד במסגרת חבורת "סודי התורה"

פניני התורה

מילתא דבדיחותא

למחר בעי רחמי ואחייה, לשנה אמר ליה נתי מר
ונעביד סעודת פורים בהדי הדדי, אמר ליה לא
בכל שעתא ושעתא מתרחש ניסא.

וידועים דברי המהרש"א שכתב וז"ל דבר תמוה
הוא לפרשו כפשטיה, ונראה דר"ל כעין שחטיה,
דאגבריה חמרא וכפייה לשתות יותר מזדאי, עד שחלה
ונטה למות, ולכך נקטיה בלשון שחטיה דשתיית היין
נקרא ע"ש הגרון מקום שחטיה, כמ"ש ממלא גרונו
של ת"ח יין, וקאמרי דהתפלל עליו שלא ימות מחולי
זה עד שנתרפא וחי, ומצינו במקרא ובתלמוד לשון חי
מלשון רפואה עכ"ל.

ובחת"ס (נדה כג.) כתב גם כן שלא היה שם שחטיה
ממש, אלא דרבי זירא היה מחמיר על עצמו שלא
לבוא לידי שחוק וכנראה היה מחמיר על עצמו מטעם
דשחוק וקלות ראש מרגילים את האדם לידי ערוה.
ולכן כאן כשהביאו רבה לרבי זירא לידי שמחה
ושחוק היה נדמה בעיניו כאילו נכשל בערוה, (דשחוק
הוא גדר לערוה), וערוה הוא כמו שפיכת דמים כמו
שאמרו חז"ל בנדה (יג.) עיי"ש.

וכעין זה בתוספת ביאור כתב לפרש בספר קהלת
יצחק (בפרי ניסן בפרשת מקץ) דרבי זירא מצינו שעבד
את ה' בעצבות וביראה, כדאיתא בנדה שהיה איש
עצבן והיה מקפיד לא לבוא לידי שחוק, וברבה מצינו
(שבת ל:) שהיה רגיל לומר מילתא דבדיחותא לפני
הלימוד ובדחי רבנן, ומבואר שהיה עובד את ה'
בשמחה, ולכן בפורים הזמינו רבה לרבי זירא
לסעודתו, כדי שיוכל להעלות חיוך קצת על שפתיו
של רבי זירא לכבוד יום טוב פורים, ומשהתחילו
לשתות נתפרדה החבילה דנכנס יין יצא סוד, אצל
רבה יצא הפנימיות שלו והתחיל לשמוח ולרקוד
ביתר שאת, ורבי זירא התחיל לבכות בקול רעש גדול,
עד שנצטער רבה ממנו ושחטו.

בגמרא (דף קיז.) "כי הא דרבה מקמי דפתח להו
לרבנן [לפני שהיה פותח בדרשתו לפני התלמידים] אמר
מילתא דבדיחותא [היה רבה אומר דברים משמחים]
ובדחו רבנן [והיה נפתח לבם של תלמידיו מחמת
השמחה] ולבסוף יתיב באימתא ופתח בשמעתא".

מוסר עם משלים

בספר לב שלום [לרבי שלום שבדון זצ"ל] הסביר את
מנהגו לדרוש בדברי מוסר ולטבל דבריו במילתא
דבדיחותא, למה הדבר דומה למי שהיה צריך ליתן
תרופה מרה לשני בניו הגדול והקטן אשר נחלו,
ולהגדול אשר היה דעתו בקרבו להבין כי תרופה מרה
זו היא רפואתו, היה נותנה כמות שהיא, אך להקטן
הירא מטעמה המר של התרופה, היה האב משעשעו
בבדיחותא, ומדי פעם היה פותח את פיו מחמת
הצחוק, היה האב מכניס לו מעט מן הרפואה.

והנמשל כי דורות הראשונים שהיה דעת בקרבם
לידע ולהבין כי דברי מוסר הנוקבים הם המה
המרפאים ממחלת היצר, הרי כי דרך המגידים היה
להטיף להם דברי תוכחה, לא כן דורות האחרונים
היראים מהרפואה המרה, וצריך לפתוח להם על ידי
מילתא דבדיחותא, וכך נעשית אזנו קשבת, ותוך כדי
הדברים המושכים את לבן ניתן לערב בהם תוכחה
ומוסר.

והוא כעין מה דאיתא בסוגיין שרבה היה פותח
במילתא דבדיחותא, ולבסוף יתיב באימתא ופתח
בשמעתא.

*

לכבוד ימי הפורים הממששים ובאים, אמרנו
דבר בעתו מה טוב, להביא מה שפירשו המפרשים
לפרש דברי הגמרא (מגילה ז:) "קם רבה ושחטה לרבי
זירא", ע"פ דברי הגמרא לעיל.

בגמרא "רבה ורבי זירא עבדו סעודת פורים
בהדי הדדי, איבסום, קם רבה ושחטיה לרבי זירא,

א קשר תמידי מיט רבי מאיר...

מיט בלוז

א דאלאר
א פאג

שקל
הקודש

\$360

(\$30 ל'דודש)

שאפט איין א קשר תמידי
מיט'ן הייליגן תנא!

ווען איר גייט ארויס אין גאס,
ווען איר שליסט א געשעפט,
ווען איר פראוועט א שמחה,
ווען איר גייט דורך שווערע צייטן ל"ע,
א.א.וו. סיי וואס עס קומט איך נאר אונטער

שטענדיג באגלייט איין דער
הייליגער תנא רבי מאיר בעל הנס

כך נהגו אבותינו
ורבותינו הק'!

לאות הברית הטוב באקומט איר א זכות צו קענען אריינגען אייער סאמען אדער א לעילי
משנות, וואס די רומערטער תלמידי חכמים לומדי תורה בטהרה אינעם היכל 'הכולל אברכים'
שע"י קופת רמבעד'ן ואלן דערמאנען פאר'ן רותחלת הסדר הלימוד, איינמאל א יאר!

אלקא דמאיר עננו!

דער טראפט 917.549.4378

קול התאחדותינו ש"י התאחדות האברכים די סאטמאר בני ברק

הלכות ודינים מפסקי הראשונים והאחרונים עם תוספת ביאורים וטעמים שונים

הוקים להורותם

הלכות פורים (א) פרטי דינים בענין משלוח מנות

שילוח מתנות וכדו' / טבילת כלים המיועדים למתנות / אבל במשלוח מנות / אשה במשלוח מנות

שילוח מתנות

היות שבשנים האחרונות מפרסמים שניתן לקנות מתנות, כלים וכדו' לצורך מצות משלוח מנות, ויש הסוברים דאין מקיימים המצוה בזה וכדלהלן:

משלוח מנות במעות, בגדים, ושאר מתנות - אין יוצאים ידי משלוח מנות אלא במיני אוכלים, ולא בבגדים ושאר מתנות, (תה"ד סי' ק"א, ובדן זה ביאר טעמו דמשלוח מנות הוא כדי שיהא לכל אחד די לקיים הסעודה כדינא ולכן צריך לשלוח דוקא צורכי סעודה, דלטעם משום להרבות ריעות יוצאים המצוה אף בשאר דברים דע"י שליחת מתנות יש כאן ריבוי אחוה וריעות. ובמשנ"ב סק"ב הביא כהתה"ד).

משקה - יוצאים ג"כ במשקה, דהיא ג"כ צורכי סעודה (תה"ד, וגם דשתיה בכלל אכילה).

השולח מעות או שאר דברים שיכול למוכרם מיד ולקנות במעות צורכי סעודה - כתב בהלכות קטנות (סי' קס"ג) דיצא דהוי כצורכי סעודה.

אולם מדברי תרומת הדשן משמע דלא יצא (באר היטב בשם יד אהרן, דבתה"ד כתב עוד טעם דבעי' דוקא צורכי סעודה כיון דכתוב ומשלוח "מנות" ולא אשכחן בשום מקום דמיקרי מנות אלא מידי דאכילה או שתיה).

וכל זה הוא בכדי לקיים עיקר המצוה דהיינו שכל אחד צריך לשלוח שני מנות לאדם אחד, אבל לאחר שקיים המצוה פשוט הוא דיכול לשלוח כל מה דבעי.

מיני מתיקה [סוכריות, שוקולד וכדו'] שמצוי בזמנינו ששולחים מהם - יש להסתפק אי יוצאים לטעם צורכי סעודה דהם אינם צרכי סעודה, ולכן נכון שלכל הפחות משלוח מנות אחד ישלחו ב' מנות שהם מאכלים לצורך סעודה (ובלבוש כתב טעם המצוה כדי שיהא לכל אחד דברים המענינים את האדם כדי לשמוח בפורים, ומבואר דכל דבר שמענג ומשמח יוצאים בו).

טבילת כלים המיועדים למתנות במשלוח מנות

כלים שנקנו בכדי ליתנם למתנה לאחרים, והקונה בעצמו אין בכונתו להשתמש בעצמו בהם - אין הקונה [הנותן] יכול להטבילם קודם שיתנם לחבירו, כיון שעבורו כלי זה אינו כלי סעודה (בשו"ת מנח"י ח"ה סי' ע' כתב כן לגבי מוכר כלים שאין בידו להטביל הכלים כיון שכל זמן שהכלים ברשותו הם עדיין אינם נחשבים לכלי סעודה אלא כלי מכירה וחוב טבילת כלים שייך רק בכלי סעודה, ומיוסד עפ"י הט"ז ביו"ד סי' ק"כ סק"י שהביא מחלוקת בזה, והובאו דבריו בחת"ס סק"ז, וכתבו שמספק לא מהני טבילה בזה, ובאחרונים כתבו דהוא הדין כלים המיועדים למתנה ולא לשימוש כל זמן שהכלי מונחים ביד הנותן עדיין לא חל עליהם חוב טבילה, וממילא גם לא מהני הטבילה).

ואם הטבילם הקונה - צריך מקבל המתנה לחזור ולהטבילם שנית בלא ברכה (כיון דלדעת הפוסקים דפטור מטבילה נמצא שהטבילה לא חלה, אולם כיון דיש הסוברים דהמוכר מחויב בטבילה וממילא מהני הטבילה (דעת האיסור והיתר המובא בט"ז שם) לכן לא יברך כשטובלו שנית).

אוכל בכלי מתנה שלא הוטבל

מצוי מאוד ששולחים כלים לצורך נתנת מתנה, וממלאים הכלים במיני אוכלים או משקים וכדו' - אם האוכלים מונחים בתוך עטיפה, פשוט דאין הכלים צריכים טבילה (דבכל כלי שאין מניחים בו את האוכל בעצמו אינו מחויב בטבילה).

ואף אם מניחים את האוכלים בכלי בלא עטיפה - גם כן אין צריך הנותן לטבול הכלי, כיון דעדיין הכלי נחשב ככלי מתנה ולא ככלי סעודה (שמעתי מהרה"ג רבי שלמה זלמן אולמאן שליט"א ראה"כ ואף שמניח את האוכל בו וממילא לכאורה נחשב הכלי למקבל ככלי סעודה, עכ"ז פטור כיון דעיקר

משלוח מנות לרב, מלמד, וכדו' אבל בתוך י"ב חודש - מותר לשלוח מנות לרב או מלמד אף שהוא תוך י"ב חודש, דהשלחות אינו מטעם חיבה וריעות, אלא דהוי כעין תשלום חוב והכרת טובה לרב.

אבל חייב במשלוח מנות - אבל לא ישלח דברי שמחה, וז"ל ספר חסידים האבל ישלח מעות או בשר לעניים רק לא תפנוקים העשויים לשמחה. עכ"ד (שו"ת דברי מלכאל ח"ה סי' רל"ז, והוסף גם משום דלא גרע מצדקה).

אשה במשלוח מנות

אשה חייבת במשלוח מנות כאיש - ואשה תשלח לאשה ואיש לאיש ולא להיפך (רמ"א, שאף הם היו באותו הנס, והפר"ח ועוד אחרונים חולקים על הרמ"א דאיש כתיב ולא אשה, ובמ"א כתב ולא ראיתי נזהרין בזה ואפשר דדוקא באלמנה אבל אשה שיש לה בעל בעלה משלח בשבילה ומ"מ יש להחמיר. ובשו"ת חת"ס כתב דתלוי בהנ"ל דאי הטעם למלאות חסרון סעודתו של חברו אזי כיון שהיא עצמה סמוכה על שולחן בעלה הרי היא פטורה מזה, ואי טעמא משום אהבת ריעים גם הסומך על שולחן אחר חייב).

והמנהג היא שהאשה מכינה משלוח מנות רבים והם נשלחים לאחרים ועי"ז מוקיימת בזה מצות משלוח מנות, ונכון שתכוון לצאת בזה המצוה.

המשך אי"ה בגליון הבא

השימוש של הנותן הוא בכדי ליתנו במתנה ואגב מניח בו האוכל, וגם דזה שמניח עתה בו האוכל אינו אלא שימוש עראי, ורק אצל המקבל נעשה לשימוש קבע.

ואף לדעת האו"ה שהבאנו שמחייב טבילה אף לכלי סחורה, זהו דוקא כשמשתמש בו לצורך סעודה, אבל בזה שמשתמש בו לצורך עראי אף לדידהו מסתבר דפטור).

אבל תוך י"ב חודש במשלוח מנות

אין שולחין מנות לאבל כל י"ב חודש (רמ"א סי' תרצ"ו), ואם האבל היא עני מותר לשלוח לו מעות דלא גרע מצדקה. (בשו"ת כתב סופר סי' קמ"א כתב דהאיסור לשלוח לאבל היא שחיוב משלוח מנות הוא משום חיבה וריעות ולכן אסור לשלוח לאבל דשמחה היא לו והוא כדורש בשלומו).

ואם שלח לאבל מותר לו לקבלן ואינו צריך להחזירו, ואף יצא בזה מצות משלוח מנות, (שם, דזיל בתר טעמא שאין שולחין לאבל דהוי כשואל בשלומו וכיון דמשלח כבר עבר ושלח לו ושאל בשלומו, אם מקבלו האבל או לאו אינו מעלה ומוריד, ואף יצא המצוה דאין הקפידא על עצם קבלת המנות אלא על עצם השילוח).

ומותר לשלוח לבעל כשהאשה אבילה, וכן מותר לשלוח לאשה כשהבעל אבל. (ראה"כ שליט"א, ואף דבזה ששולח לאשה הבעל קנאם, עכ"ז מותר כיון דהאיסור הוא משום דרישת שלום וזהו שייך רק בזה ששולח לאבל עצמו, אולם אסור להערים להביא משלוח מנות לאשת האבל כשכוונתם להבעל או להיפוך).

ליהודים היתה אורה ושמחה

משתה ושמחה

שבע ברכות רבתי לנישואי נכד מרן רבינו הגדול שליט"א

דינעך השנתית

מלל עמי דיימ

דעת רבי מאיר בעל הנס

הש"ס סמטער

אלוה דמאיר ענין

דינעך השנתית

כל המושט יד נותנים לו

מתנות לאביונים

צדקת רבי מאיר בעל הנס להחזקת עניי אנשי בארד'ק

מוצש"ק ויקרא

אלקא דמאיר ענני

באולם אימפעריעל

תולדותיהם של צדיקים ומעשייהם הטובים של בעלי ההיכלות אשר בשמותם נקובים

היכלות צדיקים

הגה"ק רבי יצחק אייזיק בן רבי משה יחזקאל זי"ע מקאליב

יומא דהיכלות ז' אדר (תרכ"ו)

הגה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב זי"ע נולד בשנת תקי"א בעיר סערענטש לאביו רבי משה יחזקאל ז"ל, בברכתו של הבעש"ט הק' זי"ע בעת חזרתו מן הנסיעה לאהר"ק שלא עלה בידו כידוע עבר דרך ארץ אונגארין ועבר העיר הנ"ל והתאכסן בבית ר' משה יחזקאל שהיה בעל מכנים אורח גדול וקירב אותו מאוד ולפני פרידת הבעש"ט מביתו שאל את ר' משה יחזקאל וזגתו מה שאלתם ויענו ויאמרו שהם חשוכי בנים ל"ע ושאלתם ובקשתם להיפקד בוש"ק, השיב להם הבעש"ט הק' שאם הם מסכימים שיאבדו רכושם או יושעו בעוה"שית בוש"ק, והסכימו שניהם לדבר, אח"כ הוסיף ואמר להם שיוולד להם בן אשר יאיר את העולם כולו.

ואכן כך הוה בשנת תקי"א נפקדו ר' משה יחזקאל וזגתו בן זכר וקראו שמו יצחק אייזיק אולם זמן קצר אחר שנולד הילד נפטר ר' משנה יחזקאל אשר בנתיים גם נהפך עליו הגלגל וירד מנכסיו ל"ע, וכשגדל יצחק אייזיק הוטל עליו עול פרנסת המשפחה והיה רועה את האווזים, בעת ההוא סיבב בארץ אונגארין הרה"ק ר' לייב שרה"ם זי"ע כדרכו בקודש ופגע בהילד ומיד הכיר את שורש נשמתו הגבוהה, ומיד הלך לבית אמו וביקש ממנה שתמסור לו את בנה הנער והוא יגדל אותו כראוי, ואף נתן לה סכום הגון לפרנסתה, לאחר שהאם נתנה הסכמתה לקחו עמו לניקלשבורג לשיבתו של הרה"ק הרבי ר' שמעלקא זי"ע באמרו לו: הנה הבאתי לך נשמה גבוהה וקדושה מהיכל הנגינה ובוודאי יראה מר לעשותה כלי שלם בכל המעלות, ואכן כעבור כמה שנים גדל לתפארת כנאן אדיר בכל מקצועות התורה.

בתחילה לא רצה להימנות לרב ואב"ד ומאס ברבנות וישב על התורה והעבודה וחי חיי צער ברוחק גדול בעיר סערענטש, בעת ישב בקאליב איש מורם מעם צדיק וחסיד וגביר אדיר ר' יעקב פיש זצ"ל וה' הצליח דרכו תורה וגדולה התאחדו במקום אחד וזכה לשם טוב בכל הסביבה עד שעלה מעלה ונעשה לראש היהודים בארץ, והבחין בהרה"ק ר' יצחק אייזיק כי איש קדוש עובר לפניו קדוש וטהור ובראותו את הדחק אשר שרוי בתוך ביתו בא לעזרתו וגומלו חסידים טובים ע"י הלוואת כסף מבלי לתת זמן פרעון לחובותיו, וכל חובותיו כתב על ספר עד שנצברו לסכום גדול ור' יעקב הנ"ל החליט בנפשו כי לא זו הדרך שישב בביתו על התורה, אלא לירד מן ההר אל העם ולהתמנות לרב ואב"ד, ובא אליו במרמה ואמר לו היות שנצטבר סכום גדול וצריך הוא את הכסף, התחיל ר' יצחק אייזיק להתחנן לפניו שאין לו כסף עכשיו ומתין קצת, ר' יעקב לא רצה לשמוע עד שבאו לעמק השוה כי באם יקבל עליו הרבנות בעיר קאליב יאות לו למחול כל חובותיו, כראותו ר' יצחק אייזיק את מצבו נעתר לקבל את משרת הרבנות אף שהיה נגד רצונו ובשנת תקמ"ב נתקבל לשמש כרב ואב"ד קאליב וגליל סאבאלטש, ומצודתו היתה פרוסה על כל המדינה, וגדולות ונצורות פעל בעיר קאליב וכידוע שהרה"ק מצאנו שאף מאוד להתמנות לרב ואב"ד קאליב אחר פטירתו של ר' אייזיקל באמרו שג' פרסאות סביבות העיר קאליב אפשר להרגיש קדושת המקום שנתקדש ע"י עבודתו הקדושה של ר' אייזיקל זי"ע

בצל רבותיו

הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב זי"ע למד אצל הרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זי"ע משך כמה שנים בקדושה ובטהרה, ומסר לו אחד מתלמידיו הגה"ק ר' ברוך שהי" אב"ד קאליב לפני ר' אייזיקל שילמד אתו, ולמדו ביחד תורה וחסידות, וספג בקרבן ש"ס ופוסקים ראשונים ואחרונים מדרשים וזוהר עד שהשלים עצמו בכל מכמני התורה כאחד הגדולים אשר בארץ ונתחבב מאוד בעיני רבו וכשהי' בן

ז' אדר

רבינו משה בן עמרם - ב"א תפ"ח
רבי יצחק אייזיק מקאליב ב"ר משה יחזקאל - תקפ"א

ח' אדר

רבי אליהו הכהן ב"ר אברהם שלמה (שבט מוסר) - תפ"ט

ט' אדר

רבי שמואל שמעלקא קליין אב"ד סעליש (צנור החיים) ב"ר יוסף - תרל"ה
רבי מרדכי ב"ר משולם פייש מטאהש - תרצ"ה [אד"א]

י' אדר

רבי יוסף ברוך מניישטאט ב"ר קלנימוס קלמן הלוי מקראקא - תרכ"ז [אד"א]

י"א אדר

רבי אליעזר ליפמאן ב"ר אברהם (אביהם של הר"ר אלימלך והר"ר זושא)
רבי חיים יוסף דוד אוולאי ב"ר רפאל יצחק זרחיה (חיד"א) - תקס"ו
רבי שמואל שטראשון מוילנא ב"ר יוסף (הג' הרש"ש) - תרע"ד
רבי אברהם מסוטשוב ב"ר זאב נחום (אבני נזר) - תרע"ד [אד"א]
רבי יוסף ראזין מראגאטשאב ב"ר אפרים פישל (צפנת פענח) - תרצ"ו

י"ב אדר

רבי שלמה מסאטוב ב"ר חנוך העניך דוב מאלעסק - תרע"ט
רבי אהרן הורוויץ אב"ד בייטש ב"ר מאיר מדזיקוב - תרפ"ו [אד"א]

י"ג אדר

רבי יהודה החסיד ב"ר שמואל (ספר חסידים) - תתקע"ה
רבי שלמה זלמן מוואלאזשין - תקמ"ז

שלושים שנה רצה לקחת אותו לעתן עובר בתו, ושלח מכתב חתום ביד ר' ברוך למסור לר' יצחק אייזיק והוא ברוח קדשו לפני פתחו את המכתב אמר לר' ברוך כהאי לישנא: 'לי לא, לך כן' (היינו שתוכן המכתב אינו מיועד לי אלא לך) וכאשר החזיר ר' ברוך את המכתב בידי ר' שמעלקא בתוספת הערה של ר' יצחק אייזיק הורה לו ר' שמעלקא לפתוח את המכתב ובה הי' כתוב אשר רוצה לקחתו לחתן לבתו ואז נעשה השידוכין עס' ברוך.

נדרות בני ישראל, והגיע ובא אל עירו של אותו נגיד וחסיד, כאשר בא הרה"ק אל ביתו וצל קורתו לבקש ממנו נדבה, עלה בדעתו של נגיד כי עתה עת מצוא והזדמנות טובה שתוכל אשתו להאזין ולשמוע את תפילת ונתנה תוקף של הרה"ק מקאליב, ונתייעץ עמה בדבר זה לאמור שהיות שזכו שצדיק זה בא לבית מלונם, ע"כ מה טוב היה להציע ולבקש ממנו שיאמר עתה הפיט ונתנה תוקף כמו ברה"ה, ותוכל לשמוע אל הרינה ואל התפילה, אז תשבע מנעימות מנגינותיו, ותראה עד כמה צדקו דבריו שכדאי והגון לנדוד למרחקים למען לשמוע תפילה נעימה ויפה כזו, אך איך יהיה בנפשו לבקש מלפניו כזאת אשר בימי טבת ושבת יען ויאמר ונתנה תוקף קדושת היום, דוגמת ר"ה איום ונורא הלא לצחוק יחשב, אמנם לאשר שהוא עוסק כעת בדבר מצוה לקבץ כסף נדרות ישראל, ובגלל זה צריך לטרוח זמן רב בטרחא מרובה, עד שיקבץ את הכסף הנדרש, על כן יציע לתת לו מכיסו כל הסכום בפע"א באופן שלא יצטרך לנדוד עוד, רק אז יוכל לסייע לביתו וכל טוב בידו, ברם יעשה זאת רק בתנאי שהצדיק ימלא בקשתו זאת, העצה הוטבה בעיני אשתו, והוא נכנס אל הרה"ק והציע לפניו את כל אשר גמרו בדעתם, ואשר עי"ז יהיה זה וזה נהנה, הצדיק ישיג את שאלתו ובקשתו די כסף אשר יחסר לו לדבר מצוה אשר קבל עליו, וגם הוא ישיג מטרתו רצונו וחפצו שאשתו תשמע את נעימת קודש של תפלת הרה"ק על ונתנה תוקף, ויהי כאשר שמע הרה"ק מקאליב את ההצעה הזו לא רחה אותה על אחר, רק השיב לו כי עוד צריך להתיישב בדבר, ולמחר ישיב לו מענה, האיש יצא שמח וטוב לב, ויספר לאשתו כי יש תקוה שישגי את מבוקשו ורק צריך עוד להתיישב ומחר יהיה האות הזה, ויהי ממחרת נכנס אל הרה"ק לשמוע ממנו איך נגמר הדבר אצלו לטובה, והרה"ק השיב לו: הן אמת שלדבר גדול היה נחשב אצלי לקבל כל הסכום הנדרש בפעם אחת, שע"ז הייתי מרויח זמן הרבה שלא אצטרך לבלות כל כך זמן ולהתבטל מדברי תורה, ומה גם הייתי חוסך לעצמי הרבה טירחא טלטלי גברא וחולשא דאורחא, אך נתיישבתי בדעתי "אז ווען אייזיק זינגט ונתנה תוקף קומען זיך צוואם די פמליא של מעלה, און ביי ומלאכים יחפוזן ציטערן די מלאכים באמת, נו איז דענטסמאל דבר בעתו ר"ה און יו"ב, אבער איצט ווען איך וועל מטריח זיין אין איין פראסטן וואכן טאג די פמליא של מעלה, און די מלאכים ווען ביי מיר זאגן ונתנה תוקף, זה אל זה ישאלו מה זה ועל מה זה הרעש והרעדה עתה, ויאמרו: אייזיק ברויך געלט, פארדעם זאגט ער ונתנה תוקף, ויאמרו המלאכים: אוי, רק בשביל מעות הטרית והרעיד אותנו כל כך, וגם אני אתבייש מפניהם, אז וועגן דריי הונדערט רייניש זאל איך מטריח זיין כל צבא מרום צו ציטערן פאר פחד, ע"כ אני מונע מזה וחלילה לי מעשות כדבר הזה.

ויהי כנגן המנגן

היה ידוע בניגוני הנפלאים בשפת אידיש ואונגאריש מלאים רגש שהוציאם מחול אל הקודש, שפעם הגיע לאזניו איך שרועה צאן אחד שר בחליל שלו הניגון הידוע של "וואלד וואלד ווי גרויס ביסטו, רויז רויז ווי ווייט ביסטו..." ונתן לו הרה"ק מקאליב מטבע וביקש ממנו שישיר עוד הפעם ואח"כ זרק א"ע על הארץ והתחיל לנגן בלב מלא רגש בניגונו של

פע"א איקלע הרה"ק ר' אלימלך מליזענסק אצל הרה"ק ר' שמעלקא והציג את ר' יצחק אייזיקל לפני ר' אלימלך ואמר לו: הבישו בתלמידי זה אם ראוי להיות מורה הוראה בישראל, והרים ר' אלימלך את עיניו והסתכל בו מראשו ועד רגליו, אח"כ כתב ר' שמעלקא הורמנא וחתם עצמו על הכתב וגם ר' אלימלך חתם עצמו עליה מבלי לתחות על קנקנו, כי רק בראיה בעלמא הבחין וראה עליו שראוי להיות מורה הוראה בישראל ולהמנות לרבן ומדריכן של ישראל, ומני אז דבקה נפשו הק' בהרבי ר' אלימלך ונסע אליו להסתופף בצל קדשו עד כי נתעלה מעלה כחד מבני העליה של ההיכלא קדישא של הרבי ר' אלימלך ז"ע.

פעם כאשר היה בליזענסק על פרשת בא אמר לו ר' אלימלך שבעת שיאמר תורה בל יהיה אתו כי טעם כמס עמו, אולם הוא לא רצה לילך משם, ויהי כאשר פתח ר' אלימלך את פיו באמירת תורה, קפץ ר' יצחק אייזיק מלפני השולחן והתחיל לרוץ בבית אנה ואנה והגיד את ההלל בקול צעקות, ותמחו כל העומדים שם עד שהסביר להם כי ע"י אמירת תורה מפרשת השבוע ע"י רבו הקדוש משך עליו כל כך התלהבות הקדושה עד שנדמה לו כאילו הוא מקריב קרבן פסח.

כמו כן היה מאוד דבוק בר' אלימלך ועסק הרבה בתורתו ויגע עצמו הרבה לירד לעומקי דבריו עד שרצה לעשות חיבור על ספה"ק נועם אלימלך.

ויעתר יצחק"ה

עבודתו הק' שבלב זו תפילה היה במסירות נפש ממש ובכל לבו ונפשו כי ידוע שכל ימיו היה מלא יסורים ומכאובים, ועכ"ז התגבר כארי לעבוד את עבודת בוראו ביחודים והתפשטות הגשמיות, וקולו היה קול ערב ונעים במתיקות נפלאה, כמו שידוע שדרך עבודתו הי' בשירה ובזמרה, ולא רק בני העליה ראו והתפלאו מעבודתו, אלא אפילו הגוים היו מלאים התפעלות מזה.

ודרך זו קיבל מרבו הרה"ק ר' שמעלקא והעיד שרבו זכה ברוב חכמתו להשיג את כל השירים שניגנו הלוויים בביהמ"ק, ומסופר על הרה"ק ר' אייזיקל מזידיטשוב ז"ע שפעם היה מנגן את אחד מניגוניו ואמר שבכח הניגון הזה להחזיר את הנדח שבנדיח ישראל והוא מסוגל להחזיר בתשובה ולקרב הלבבות של ישראל לאביהם שבשמים, ומלאכים ושרפים רעדו בעת שהרה"ק ר' אייזיקל מקאליב שר אותו.

בקאליב היה דר רופא גדול, פע"א עבר על בית מדרשו של הרה"ק מקאליב בשעה שהתפלל וכשמוע את תפילתו אמר: "דאס מוז זיין גבורות ה', דער מענטש האט דאך נישט קיין לינגען", כי ידע את מצב בריאותו.

איש נגיד אחד היה רגיל לנסוע אל הרה"ק ר' יצחק אייזיק מקאליב ז"ע על ימי ר"ה מידי שנה בשנה, כי תפילתו בכלל ותפילת הנתנה תוקף שלו בפרט היו ערבים עליו עד מאוד והי' חפץ מאוד ליקח עמו גם את אשתו לקאליב, למען תשמע גם היא את נעימות תפילת ונתנה תוקף של הצדיק, אך בכל פעם הי' לה איזה סיבה אשר מנעה ממנה מלבוא לקאליב על ראש השנה, ולא איסתייע מילתא שתוכל לשמוע זאת מפה קדשו, ויהי היום, באמצע זמן החורף קור ושלג נודמן לפני הרה"ק מקאליב מצוה של הכנסת כלה, ונסע לדרך לאסוף ולקבץ

אייזיק ויקרא ואמר: בעטשולעטש זשיד"א (איש יהודי נאמן, ערליכער איד), וכאשר הלך לו, שאל ר' אייזיקל את ר' יעקב, האתה יודע מי הי', הלא זה היה אליהו הנביא ז"ל, ובדבריו אלו העיד עלי שאני ערליכער איד, בשנת השבעים לחייו עלתה נשמתו לגנוי מרומים עם צאת השבת ביום פטירתו של הרועה הנאמן משה רבינו ע"ה יום ז' אדר ב' שנת תקפ"א, ויבכו בני ישראל את השריפה והובא אל מערת קברו בעיר קאלוב באבל כבד ובכבי ומספר תמורים.

תל תלפיות

ציונו הקדוש נעשתה לתל תלפיות שכל פיות אליה פונות, לשפוך שום צקון לחשם ולבקש על נפשם, בפרט ביזמא דהילולא נקבצו ובאו אלפי אלפים מישראל להתפלל שמה, וגם צדיקי הדור כהה"ק ר' אייזיקל מוידיתשוב זי"ע, הרה"ק מצאנו זי"ע, הרה"ק מהר"ד מבעלזא זי"ע, הרה"ק ר' הערצקא מרצפערט זי"ע, ובכל שנה כשבא הרה"ק מראצפערט לציון הק' אמר שם כל ספר תהלים כמה שעות בבכיות נוראות, ופע"א כשבא היה שם דקות אחדות והלך לדרכו, וכששאלוהו על זה אמר כי בכל שנה כשאני בא אני אומר כל ספר תהלים בבכיה רבה עד שאני רואה שגם הרה"ק מקאליב בוכה על צרות בני ישראל, אבל היום כשבאתי ראיתי שהרה"ק מקאליב כבר בוכה על צרות בני ישראל.

גם הרה"ק ר' שלום אליעזר מראצפערט זי"ע היה רגיל לבוא על ההילולא, ומסופר שבימי הזעם בא על ז' אדר לקאליב ואמר בזה"ל "רא רעדט דעם צאנזער רביס א קינד, כלל ישראל דארף א ישועה", והלך משם, גם רביה"ק זי"ע הי' רגיל לנסוע לקאליב על ז' אדר, ופע"א אמר שאם יגמרו כל ספר תהלים על ציונו יפעלו כל הישועה, ואם חצי ספר תהלים יפעלו חצי ישועה, ולפלא לציון כי האהל הבנוי על קבר הוא צר ונמוך מאוד ועם כל זה נכנסו שמה בכל שנה המוני בני ישראל, וגם לא ניוק שם אדם מעולם.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

הרועה את המלים "גלות גלות ווי גרויס ביסטו" ושוב ביקש מהרועה שישורר ניגונו אמנם כבר לא ידע לשוררו כי נשכח ממנו לגמרי, אז אמר למקורביו שניגון זה שוררו בני ישראל על נהרות בבל, ומסופר שכאשר שמע הרה"ק מראפשיץ פעם ניגון זה נענה ואמר: בשעה שהרה"ק מקאליב משורר ניגון זה אז נעשה רעש בעולמות העליונים, וכיתות כיתות של מלאכי רחמים באים לקבל פני הרה"ק ר' לייב שרה"ס בהיכלו שבמרום והם משבחים אותו ואומרים: ברוך שנתן לנו את הנפש היקרה הזאת, כמ"כ נודעים שאר ניגוניו כמו "סאל א קאקאש מאר" אשר גם שמעו מרועה וקנה אותו מאתו, וניגונים אלו נתפשטו בתפוצות ישראל גם נתחבו על הרבה צדיקים ויסופר שפע"א בליל שב"ק אצל הרה"ק מצאנו אחרי שכבר מזג את הכוס של קידוש התחיל לנגן הניגון גלות וכו' משך כמה שעות בדביקות נפלאה, כן ידוע שרבותה"ק עצי התמרים היו רגילים לנגן ניגונים אלו, הקדושת יו"ט הי' רגיל לנגן בפורים את הניגון "סאל א קאקאש", וגם באידיש "קרייען טוט שוין דער האן", וקום פטירתו ניגן את הפסוק "אלי אלי למה עזבתנו" בניגון זה, כמ"כ ידוע שרביה"ק הי' רגיל הרבה פעמים לנגן לעצמו את הניגון "גלות גלות" בעת אמירת התורה בסעודת רעוא דרעוויין, וגם בשבת בבוקר היה רגיל לזמר "שבת קודש" בניגון זה, אצל מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל הי' נהוג לזמר את הניגון "סאל א קאקאש מאר" ביום הפורים.

יובע יצח"ק

נר אלוקים טרם יכבה כאשר כבר עמדו סביב מיטתו תלמידיו ובני ביתו, וציוה עליהם לאמר: הנני לבקש אותכם שלא יחרתו על המצבה כלום רק שני דברים בלבד, "היה יכול ללמוד את הדף, והיה ערליכער איד", כי כן העיד עליו אליהו הנביא זכור לטוב, וכונתו היה שדרכו היה לצאת מפעם לפעם על פני השדה יחד עם ר' יעקב פיש זי"ע, פעם הגיע אליו איזה איש שחור, וביקש מר' אייזיקל אש להצית מקטרתו, ונענה לבקשתו, וכאשר הלך האיש הכה בדרך חיבה על כתיפו של ר'

להיות עושים ככתבם וכוונתם

געדענקט:

צו "קוקו"

אויפ'ן זייגער

12:00
11:00
10:00
9:00
8:00
7:00
6:00
5:00
4:00
3:00
2:00
1:00
12:00

12:00
11:00
10:00
9:00
8:00
7:00
6:00
5:00
4:00
3:00
2:00
1:00
12:00

לקיים את הימים האלה בזמניהם

געדענקט:

צו "ריקן"

די זייגער

באולם

אימפעריעל

מלך צע דייטש

דער

רבי מאיר

בעל הנט

סיגט - סאטמאר

מלך דאסאי עני

דייטש וועלכע

דעם

מוצ"ש ויקרא

דבר בעתו

לקט אמרי קודש מפי צדיקו וקדושי עליון
בגודל קדושת הימים הבעל"ט וסגולתו

שבת הפסקה - חודש אדר

הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהן אדר, הרוצה שיתקבלו תפילותיו יטע בהן אדר, פי' יתפלל ע"ז בר"ח אדר אז יפלה את תפלתו שנאמר אדיר במרום הוא תפלה העומד ברומו של עולם ה' נעשה רחמים ויקחו לי תרומה, התפלות הנקרא תרומה שעומדים ברומו של עולם יקובלו.

(דברי אמת)

באדר יש כח גדול לבניי שאפי' בהבל פיהם בלבד ימתקו כל דינין והגבורות שלא ישלטו בעולם כלל.

(מאור ושמש)

בשם רבו הקי' ז"ל פירש מה שאמרו חז"ל משנכנס אדר מרבין שפע לבניי ע"י שמחה, ומשנכנס אב מתמעטין שונאי ישראל ג"כ ע"י שמחה, ולא שיהיה ח"ו בעצבות ומרה שחורה, כי העצבות ר"ל מבטלת העבדות.

(תורת שמעון)

שמעתי ממורי ז"ל (הייטב לב) שעיקר ושורש עבודת האיש הישראלי היא השמחה, והשמחה היא רפואה לגוף ולנפש, בחינת "אדר" כמאחז"ל (ביצה ט"ו) הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהם אדר רוצה לומר נכסיו, קניני הגוף וקניני הנפש, אם רוצה שיתקיימו יטע בהם אדר, רצה לומר בחינת חודש אדר שמרבין בשמחה, (תענית כ"ט) וכמו שכתוב תחת אשר לא עבדת את ה' אלוךך בשמחה ובטוב לבב.

(הין צדק)

כי לעשות מצות עשה צריך התלהבות וחמימות, ולהשמר מלא תעשה צריך קרירות ועצלות, ואם הקרירות והחמימות שבו תהינה להיפוך, שהוא קר מעשות מצות עשה, וחם לבו לעבור עבירה, הרי זה הצנים והפחים בדרך עקש, שומר נפשו ירחק מהם מרחק רב, כי ילך מנגד בשתייהן אל קצה האחר, את הצנים לקררו מעשות עבירה, והפחים לעוררו לעשות טוב בהתלהבות רשפי אש, והנה הכל יפה בעתו להתעורר, לזה בחודש אשר הוא ממוצע בין החורף שהוא קר ובין הקיץ שהוא חם, וחודש אשר יש בו חמימות וקרירות, כמו כן צריך האדם לאחוז בזה ובזה, הקרירות לקררו מעשות עבירה, והחום לדבר מצוה, לאחוז באהבה ויראה, בחינת חסד וגבורה.

(רב טוב)

טעם למה הוא אחר שבת שקלים הפסקה, כי מחצית השקל הכוונה להשברת הנפש כנ"ל, ובאם רואה אדם בעצמו שנפשו נשבר אל יחשוב שהוא "גאָר פארטיג", רק יהיה אצלו כאילו לא עשה עוד עד עכשיו כלום, היינו הפסקה כמו שמתחיל עתה לעשות.
(חשבה לטובה)

אמרתי על מאמר חז"ל כשנכנס אדר מרבין בשמחה כו' כי לכל דבר נותנין שלשים יום זמן ב"ד, וכבר אמרו חז"ל בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל, בשביל זה שלשים יום קודם ר"ח ניסן מרבין כל דבר המגיע תענוג להשכינה הקדושה, כמ"ש בזה"ק ע"פ כי בשמחה תצאו.
(אור פני משה)

אמר הרה"ק מהר"ש מבעלזא זי"ע אשר אם בני ישראל איחרו מצד איזה עיכוב מלעשות תשובה בחודש אלול יוכלו לשוב בחודש אדר ויקובל תשובתם ברחמים וברצון כמו באלול, ובוה פירש הרה"ק ר' שלום מקאמינקא זצ"ל הפסוק "לולא התמהמהנו כי עתה שבנו זה פעמיים", לולא אותיות אלול, אם התמהמה מלעשות תשובה באלול, אזי "עתה שבנו זה פעמיים" שאפשר לשוב בחודש אדר שהוא חודש הי"ב (כמספר "זה"), פעמיים, דלפעמים הוא פעמיים, היינו כשנתעברה השנה, ע"כ דבריהם הק'.

(אהבת ישראל)

בשבת הסמוכה לאדר אמר הרה"ק רבי אברהם דוב מאוריטש זי"ע בסעודת שחרית, שבעת שאמר קדושת כתר, בפסוק "הן גאלתי אתכם אחרית כראשית" אמר לפרשו על פי מה ששמע מהרה"ק מבארדיטשוב זי"ע שאמר הפירוש בדברי הגמ' (ר"ה יא.) בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל, שלא דווקא ניסן, כי יכול להיות הגאולה בחודש אדר, רק שהגאולה תהיה בבחינת "ניסין", ועפ"י הקדמתו נראה לפרש הפסוק: "הן גאלתי אתכם אחרית כראשית" כי חודש אדר הוא אחרית לחדשי השנה, וחודש ניסן הוא ראשון לחדשי השנה, וזהו פי' הפסוק הן גאלתי אתכם "אחרית", ר"ל שאוכל לגאול אתכם בחודש אדר שהוא אחרית לחדשים, "כראשית" ר"ל בבחינת ניסן שהוא ראשון לחדשים, והקב"ה ימחר לגאלינו בחודש זו וישלח לנו משיח צדקינו אכ"ר.

(בת עין)

יומא דהילולא רבא של משה רבינו ע"ה ב' באדר מת משה וב' באדר נולד משה

ב

משה רבינו מהימנא

השניה לכלול עצמו בכללות ישראל, כי הכללות קיים תמיד בקדושתו, ועל ידי שמתקשרים עם כל איש ישראל אין שטן ואין פגע רע וזוכים לכל טוב ברוחניות ובגשמיות.

(ברך משה נצבים עמי רט"ז)

אף שכבר נסתמו ממנו מעיינות החכמה הלך לבית אולפנא

וילך משה וידבר את כל הדברים האלה אל כל ישראל, וביאר בתרגום יונתן, ואזל משה למשכן בית אולפנא. ולכאורה יקשה הא כתב רש"י לא אוכל עוד לצאת ולבא בדברי תורה מלמד שנסתמו ממנו מסורות ומעיינות החכמה, ואם כן לאיזה תועלת הלך משה רבינו לבית אולפנא כיון שכבר נסתמו ממנו מעיינות החכמה. ועתה לא נפלאות היא מאתנו להבין ולהשכיל טעם הדבר שהלך משה רבינו ביום ההוא למשכן בית אולפנא, אע"פ שנסתמו ממנו מעיינות החכמה ולא היה יכול לעסוק בתורה ובמצוות במחשבות נכונות וכוונות עליונות, מכל מקום הרי נתבאר כי בעשות האדם מצות ה' בפועל המעשה אף שאין בה כוונה נכונה, מצטרף מעשהו הטוב למחשבות בני אדם שיש להם מחשבות טובות לעסוק בתורה ובמצוות ואין לאל ידם להוציא זממם הטוב לכלל מעשה, והקב"ה בחסדו הגדול מצרף מחשבת האחד למעשה השני ומבין שניהם יוצא מצוה שלימה במעשה ובמחשבה כראוי וכנכון, ולזה אף שבאותו היום נסתמו ממנו מעיינות החכמה, עם כל זה שם לדרך פעמיו למשכן בית אולפנא כדי לקיים מצות השם בפועל המעשה לחוד.

(ברך משה וילך עמי רל"ה)

בקש שלום ורדפהו

וילך משה בטעם שהלך משה רבינו אל כל ישראל, כי אולי הוא ענין השלום, דכתיב ביה בקש שלום ורדפהו, כי השלום אינו כשאר מצוות, שכל שאר המצוות כציצית ומזוזה אם תבא עליך אתה מחויב לעשותה, אבל אין אתה מחויב לחזור אחריה, אבל השלום אתה מחויב לחזור אחרי.

(כלי יקר פ' וילך)

יש לומר כי מאחר שמשה רבינו ידע והשיג שעתידי בית המקדש ליחרב ובני ישראל ילכו בגלות ובשביה, על כן בא בדברים אלו לחזק ולאמץ לבבות ישראל על ענין הגלות, ועל

ימי חייו ק"כ כנגד ק"כ יום שהיה בהר בקבלת התורה

ויאמר השם אלי רב לך, שאין מניחין את הצדיקים לבוא לידי עבירה חמורה. ביאור הדבר כי מצינו בספרים (רבינו בחיי פ' וילך) שמשה רבינו חי ק"כ שנים, כנגד ק"כ יום שהיה בהר לקבל התורה, וחי יום לשנה ק"ו ממידת פורענות דמרגלים שנחשב יום לשנה. וי"ל שביקש משה רבינו שלא יהיו נחשבים ימיו כי אם ממתן תורה, כי גר שנתגיייר כקטן שנולד דמי, וא"כ מגיע לו עוד פ' שנה. והנה גזירת המרגלים היתה בשנה השנית, והקב"ה עשה חסד וחשב מ' שנה מציצת מצרים, ואותן שלא היו בני כ' ביציאת מצרים לא מתו. והשתא אי נימא דחשבינן שנותיו של משה מקבלת התורה, גם לישראל לא היה ראוי לחשוב מ' שנה משעה שיצאו ממצרים, דאותן שנים קודם מתן תורה כלא נחשבים, ואם כן על ידי תפילת משה היו צריכין עוד מבני ישראל למות בשנה ההוא, וזה שאמר המדרש שאין מניחין את הצדיקים לבוא לידי עבירה חמורה, דהיינו שפיכות דמים של נפשות ישראל.

(תורת משה, להחתם סופר, פר ואתחנן)

ביום פטירתו לימד לבני עצות והדרכות לעבודת השם

יתכן לומר כי בשעה שכינס משה רבינו את בני ישראל ביום מותו, חזר ללמדם אותן שתי עצות טובות אשר על ידיהם יוכלו לבא אל אמיתות עבודת השם ב"ה, כי ידוע שאותו היום היה יום שבת קודש, כמו שהביא הרא"ש בפרק ערבי פסחים (סי"ג) בשם רב שר שלום, שמשה רבינו נסתלק ביום שבת קודש לעת המנחה. ולזה נאמר בסוף פרשה הקדומת, ולא נתן השם לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע עד היום הזה, היינו מבלעדי היום הזה שהוא יום שבת קודש אין לכם לב לדעת ועינים לראות בתורה ועבודה, ורק בכח קדושת השבת נפרד הקליפה והזהמא ותוכלו לעלות במעלות הקדושה, ועל זה המשיך ואמר ושמרתם את דברי הברית הזאת ועשיתם אותם, ככתוב (שמות לא טז) לעשות את השבת לדורותם ברית עולם, ואז למען תשכילו את כל אשר תעשו, להצליח דרכיכם בעבודת השם כדבעי למהוי, ועל זה הסמיך ואמר אתם ניצבים היום כולכם לפני השם אלוהיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם כ"ל אי"ש ישראל, והוא העצה

הקב"ה לישראל אם מקבלים אתם את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם, ואפשר דאין זה דרך עונש, אלא דרך הטבע ודרכי הבריאה כך היה שאם לא יקבלו ישראל את התורה יחזור לתוהו ובוהו וממילא שם תהא קבורתכם.

והנה ס"ת שחסר בה אפילו אות אחת פסולה, ואין לה קדושת ס"ת כלל, ואם לא היה משה רבינו ע"ה משלים את התורה, לא היה כלום מכל הנבראים בעולם והיה חוזר לתוהו ובוהו, ומעתה אם לא נשלם היה התורה באותו יום, לא היה הקבלה כלום ולכן היתה כתיבת ספר תורה פיקוח נפש ממש שהרי תלויה בזה חיות כל הנבראים ודוחה את השבת בלי ספק. (דברי יואל האוני)

זה אמר חזקו ואמצו אל תראו ואל תערצו מפניהם, היינו בהיותם תחת עול הגוים ועול הגלויות יתחזקו ויבטחו בהשם, כי השם אלוהים הוא הולך עמך לא ירפך ולא יעזבך, היינו אף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם בצרה ובשביה, הקב"ה הולך עמם בגלותם ועמו אנוכי בצרה.

(ברך משה ויילך עמי רמ"ג)

ביום פטירתו כתב י"ג ספרי תורה

יש לתרץ קושיית הרא"ש בערבי פסחים (סימן י"ג) ע"מ שכתב רב שר שלום גאון שע"כ נהגו לומר צידוק הדין בשבת במנחה על שנפטר משה רבינו באותה שעה, דבמדרש רבה

וילך כתיב דבו ביום שנסתלק משה כתב י"ג ספרי תורות, ובשבת איך היה כותב.

וי"ל דבוודאי שלא היה כתיבת משה רבינו עליו השלום כתיבה גשמית, גם א"א בדרך הטבע לכתוב י"ג ספרי תורה ביום אחד, אלא וודאי שהיה בדרך נס או בהשבעת הקולמוס ומאין ימור לן שכתביה כזו אסורה בשבת, (ועיין ברש"י ותוס' סוכה).

וי"ל עוד שהרי הכתיבה היתה על פי הדיבור כאמרם ז"ל שכל דיבור ודיבור היה אומר הקב"ה ומשה היה כותב, והיה הכרח בדבר שמושה רבינו יכתוב וישלים התורה לפני הסתלקותו דייקא, ואולי היה היום הזה יותר וקיום העולם היה תלוי בזה, ובכ"ה הותרה על פי נביא לעבור בהוראת שעה, ומכל שכן על פי הדיבור ממש.

ועוד יש לומר שהותרה כתיבת ס"ת אפילו בשבת מטעם פיקוח נפש, שדוחה את שבת, דהנה התורה הקדושה הוא חיות כל הנבראים, וחיות כל ישראל, כמו"ש כי הם חיינו וגם חיות כל העולמות תלויה בקבלת התורה, כמו"ש רבותינו ז"ל שאמר להם

זמן קידוש הלבנה בחודש אדר

נשאלתי כשחל ז' אדר ביום ה' ואז היה בליל ה' נגהי יום ו' כבר עברו ז' ימים ממוולד הלבנה, ויש שהיו רוצים לקדש הלבנה ביום ה' שהוא ז' אדר ולא היו רוצים להמתין עד יום מוצאי שבת. ונתנים טעם לדבריהם כיון שביום הקודם היה מיתת משה רבינו עליו השלום וניתן רשות ליהושע שהוא פני לבנה, ע"כ ילמדו רבינו אם יש לקדש אותה או נימא דאין לקדש עד מוצאי שבת קודש שהוא בתוך עשרה ימים למולד כמבואר בשו"ע סי' תכ"ו. והשבת לעניות דעתי הוא טעם פגום מעיקרא ולא ידעתי מאין יצא להם טעם זה, ואפשר שלמדו כן ממה שכתבו איזה אחרונים על הא דאיתא בשו"ע סי' תכ"ו דאין לקדש הלבנה במוצאי ט"ב, וכתב גיסי בספרו א"ז סי' תקנ"א סקכ"ז וז"ל ושם נתבאר לקדש במוצאי ט"ב, וכ"כ בשו"ע ר"י לוריא כי בט"ב נולד בן דוד ומבשרין ללבנה ולישראל שעתידין להתחדש, עכ"ל. ובאמת מנהג זה לא נתפשט ברוב ישראל ובכל מקום, ואפי' הנוהגים כן היינו דווקא בט"ב דמבשרין לנו בשורה טובה ללבנה ולישראל שעתידין להתחדש, ודוד מלך ישראל חי וקים, והבו דלא לוסף עלה גבי יהושע, דמה בשורה טובה יש כאן שנסתלק משה וניתן רשות ליהושע שהוא רק לפני לבנה עד שאמרו בש"ס או לאותה בושה ואוי לאותה כלימה, ומה גם שניתן רשות ליהושע קודם מיתת משה, ועוד מה בשורה טובה יש כאן שנסתלק עם כל הדורות הראשונים, והדור יתום נשאר לפנינו, ואין לנו לבדות חידושי דינים נגד השו"ע בלי ראיה מספקת, וראוי לגעור באותן הרוצים לעשות כן, עכ"ד.

(שבות יעקב ח"ג סי' ל"ב)

שמעתי בשם רב גדול וזקן אחד מבני אשכנז במדינתנו שצ"ל מדקדקים שלא לקדש הלבנה בחודש אדר גם כשהוא כבר אחר ז' שלמים מהמוולד עד אחר יעבור ז' אדר משום אבילות פטירת משרע"ה וכמו שמדקדקים שלא לקדשה בחודש אב עד אחר ת"ב עכ"ד. ותמה תמה אקרא, הלא זהו ודאי לא יצא מפי זקנינו הקודמים ומנהג בורות הוא. כי הן אמת שאנו מדקדקים לומר תחנון בז' אדר כיון שהוא תענית צדיקים מפטירת משרע"ה כמבואר בשו"ע או"ח סי' תקפ"ו סעי' ב' במחבר, ומה שחלוק גם על פי שו"ע מפטירת רשב"י בל"ג בעומר שאין אומרים בו תחינה כמו שכתב רמ"א. כבר ידוע בספרים הק' החילוק אבל דין שעתן ביום ההוא לא כן שלפניו ושלאחריו וגם ביום ההוא היה הישועה בחודש הזה בימי המן כיון שנולד משרע"ה בז' אדר כמו בש"ס מגילה ומדרשים והלא ש"ס מפורש הוא משנכנס אדר מרבין בשמחה, ואיך שייך לומר בו אבילות חלילה, והלא חלוק הוא מחודש אב ששם נאמר משנכנס אב ממעטין בשמחה כמובן לכל בפשיטות, וגם מקרא מלא הוא במגילה והחודש (על החודש כולו) אשר נהפך להם מיגון לשמחה מאבל ליום טוב, ע"כ אם כבר עברו ז' מועל"ע שלמים מהמוולד בוודאי יקדשוהו גם ביום ז' אדר או שלפניו ובשמחה בחודש השמחה [ומהרבנים האלו שאמרו כן הפריזו על המדה כנראה לאשר הם מאריכין ביותר ומדקדקין ומפליגים בהספדים ובדרשותיהם בכל שנה בז' אדר ע"כ נדמה להם לעשות משמחה אבל ח"ו בחודש שמחות הלז ונהפוך הוא באמת ונהפך מאבל ליו"ט ושמחה כנ"ל].

(דברי תורה. מונקאטש)

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — קנח — בלתי מוגה

ביקור כ"ק אדמו"ר מדרשינסקיא שליט"א

בבית כ"ק מרן רבינו שליט"א - בוויילאמסבורג יע"א

יום א' פרשת פקודי תשע"א לפ"ק

דער חתן איז א אייניקל פון מיין שוואגער (הגה"צ אבד"ק עדת ישראל מאראנמא).

רבינו: יעצט ווייס איך שוין נישט צו וועמען מאיז געקומען...

האדמו"ר מדרשינסקיא: כ"בין געקומען וועגן די ישיבה... (למען קיים המוסדות הקדושים מהר"ץ דושנסקיא בעיה"ק ירושלים ת"ו) און די חתונה איז מתן שכרה בצידה.

ודיברו אודות המחזות הגה"צ רבי זלמן האלבערשטאם שליט"א הרב מטשאקאווע

האדמו"ר מדרשינסקיא: מיטן מחזות האב איך געלערנט אלע יארן צוזאמען, אין חדר און אין ישיבה.

רבינו: אה, זענט איר דאך שוין א קרוב צום מחזות אויך...

האדמו"ר מדרשינסקיא: אונז האבן מיר געלערנט אין די ישיבה ביי זיין זיידע רבי הלל.

רבינו: יא, רבי הלל שלעזינגער (חותן הגה"צ רבי משה האלבערשטאם ז"ל אבי הגה"צ רבי זלמן שליט"א).

ער איז געווען פון די נקיי הדעת שבירושלים.

האדמו"ר מדרשינסקיא: ער איז מיטגעפארן מיטן דברי יואל (בהנסיעה למקומות הקדושים שבארץ ישראל).

רבינו: יא, און ער האט נישט געוואלט ארויס פארן פון ארץ ישראל, ווייל ער פלעגט נישט ארויס פארן פון ארץ ישראל.¹

רבינו: שלום עליכם, ווען איז דער מחזות געקומען? **האדמו"ר מדרשינסקיא:** נעכטן.

רבינו: כ"ויל אייך פרעזענליך איינלאדענען צו די חתונה פונעם אייניקל (שמחת נישואי נכדו של רבינו החתן בן הדב"צ הגה"צ רבי חנוך העניך אשכנזי שליט"א רב דביהמ"ד אבני צדק בשכונת עצי התמרים קרית יואל יע"א עב"ג בת הגה"צ רבי זלמן האלבערשטאם שליט"א אבד"ק מטשאקאווע בן כ"ק הגה"צ רבי משה האלבערשטאם ז"ל חבר בידינא רבא עיה"ק ירושלים).

האדמו"ר מדרשינסקיא: כ"האב נאכנישט געגעבן א פרעזענליכע מול טוב וועגן די אייניקל (בהולדת הבת אצל הגה"צ ר' דוד דוב דושנסקי שליט"א הדב"נ רב דביהמ"ד אודל פייגא בקרית יואל יע"א שגולדת בחודש העל"ט).

וביכרו ז"לז' בברכת מו"ט ורב נחת ושמחה

רבינו: אויף ווילאנג איז מען דאזי?

האדמו"ר מדרשינסקיא: מ'האפט ווי שנעלער... מ'דארף אבער האבן א גוטע ברכה.

רבינו: דער אויבערשטער העלפט, וברכתך בכל אשר תעשה דברים טובים, אז מ'טוט קומט אריין די ברכה.

בעל האכסניא הרה"ח ר' מענדל גוטמאן שליט"א נתן שלום לרבינו, וסיפר שהשתתף בחתונת כ"ק מרן רבינו שליט"א, וגם נבחן על שו"ע יו"ד אצל מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל, ודחה שכן לרבינו כשרבינו היה גר בוויילאמסבורג ברחוב פען סט.

רבינו: אייער שוואגער מאכט אויך חתונה הרה"ח ר' אשר אנטשיל שעהר אב"ד קלעסאן חתן הגה"צ ר' יקותיאל יודא מייזליש שליט"א אבד"ק סיגעט).

האדמו"ר מדרשינסקיא: יא, און למעשה דער מחזות (הרה"ג ר' יצחק צבי סופר שליט"א מטאראנמא) איז אויך א שוואגער,

¹ ובשעת נסיעתם כשרצו לעבור דרך עיר עכו שהוא ספק א", ביקש ר' הלל שלא יסעו דרך עכו, אלא יסעו בדרך אחרת שהיא דרך ארובה, והיו שטענו שדבר זה הוא למורה לרבינו ז"ל, אמנם רבינו אמר שיסעו על הדרך שביקש ר' הלל אף שהיתה דרך ארוכה.

א' הנוכחים: ביי משה רבינו טרעפט מען אויך אז פאר יחושע האט ער צוגעלייגט א יו"ד.

רבינו כיכדו לברך על ענבים

ודיברו בענין שיעור ברכה אחרונה על ענבים דמבואר בשו"ע

(אורח ס' ר"י סעי' א') דיש מסתפקים לומר דעל דבר שהוא כבירותו

כגון גרגר של ענבים שמברכין לאחריו אע"פ שאין בו כזית

רבינו: ביי טרויבן אז מ'נעמט אראפ דעם צווייגל פעלט דאך שוין א כלשהוא, ווייל עס רייבט זיך אראפ אביסל פונעם טרויב אויך, ווערט עס אויס בריה (כן מבואר בפוסקים שם דאס נחסר ממנו קצת לא נחשב ככריה).

האדמו"ר מדרשינסקיא: ס'איז דא א שמועס וויפיל טרויבן מ'זאל עסן מ'זאל זיין א שיעור.

רבינו: ס'ווענדט זיך ווי גרויס די טרויבן זענען, גרויסע טרויבן אדער קליינע טרויבן, ס'איז נישט שייך קיין מספר, אין די אלטע היים איז געווען קלענערע טרויבן, נישט אזעלכע גרויסע ווי היינט, אין בעלאו האט מען מחמיר געווען אויף א מספר כך וכך טרויבן, ווייל כאמת איז געווען דארט קליינע טרויבן, און אויף די גרויסע טרויבן איז אנדערש.

האדמו"ר מדרשינסקיא: כ'האב געהערט אז אין צאנז איז געווען א מספר פון דרייצן.

רבינו: ס'איז דא א מספר פון ניין, ס'ווענדט זיך אין די גרויסקייט פון די טרויבן.⁴

4 עי' מש"כ בליקוטי תורה להאריז"ל (טעמי המצות פ' ודא) בבואור הפסוק (תהלים מא ד) ה' יסעדנו על ערש דוי כל משכבו הפכת בחליו, כי החולי הוא בא לאדם מחמת היפוך רחמים לדיון, ואור החכמה שהוא יו"ד (וזהר משפטים קג) נסתלק ממנו ונתהפכת יו"ד ונעשית דו"ק, גם יו"ד במספרה הוא עש"ר ונחפך להיות ער"ש שהוא שוכב על המטה, הנקרא ער"ש דו"ק, ולכן צריך אז שיעדנו ה', ואז כל משכבו הפכת בחליו, פי' המשכב ששכב הוא ער"ש חוזר להיות עש"ר, וגם חליו שגרים לישכב על מטתו הוא דו"ק חוזר להיות יו"ד, ועל ידי כן הוא מתרפא, עכ"ל ק.

5 עי' דברי יחזקאל החדש שהגה"ק מבעלזא אמר שעל פחות מזו ענבים וודאי אי אפשר לברך ברכת מעין שלש.

ועי' במוריות דברי יואל (עמ' ק"א) שפע"א אמר רב א' לרבינו בשם הגה"ק משיטאווא זי"ע שיעור מספר ט' ענבים לברכת מעין שלש, ובשם גדול א' אמר שיעור של י"א ענבים, ורבינו השיבו שאין זה כלל שאין אתנו יודע גדלן של ענבים בימים ההם, ושאל הרב את רבינו למעשה איך לנהוג, ורבינו השיב לו, כשאני מחלק ענבים להסמוכים על שולחני כלייל שב"ק אני נותן מלוא חפני, עכ"ל.

האדמו"ר מדרשינסקיא: דער רבי האט זיך אנגערופן אויף א ווערטל אז ער איז א ערליכער ציוני...

א' הנוכחים: זיי זענען אייניקלעך פון רבי הלל קאלאמייער.

רבינו: ער האט געהייסן 'הילל' מיט א יו"ד?

האדמו"ר מדרשינסקיא: ער האט זיך נישט געשריבן אזוי.

רבינו: ס'איז א חידוש, ווייל רבי הלל קאלאמייער האט זיך געשריבן 'הילל' מיט א יו"ד, ס'שטייט א רמז (שו"ע אבהע"ז סי' קכ"ג, בית שמואל ס"ק מ"ח) אשר עשה משה לעיניו כ"ל ישראל, איז סופי תיבות 'הילל' מיט א יו"ד, דאס איז א רמז אז מ'שרייבט 'הילל' מיט א יו"ד. אין די גמרא שטייט אויך 'הלל' אן א יו"ד.²

דוד' שרייבט מען דאך אויך אן א יו"ד, אויסער אין דברי הימים שטייט איבעראל דויד מיט א יו"ד, אבער אין ספר שמואל שטייט אן א יו"ד.³

האדמו"ר מדרשינסקיא: דוב' איז אויך אזוי, אין כתובים שטייט 'דב' אן א ווא"ו (משלי י, יב. איכה ג, י) ואכל לגבי שם אדם כותבים דוב עם ווא"ו כמבואר בפוסקים.

רבינו: ווען רבי דוד'לי דינובער (בעמח"ס צמח חוד עה"ת, בן הגה"ק בעל בני יששכר ז"ל) איז נישט געזונט געווען, האט דער בני יששכר געהייסן מ'זאל אים צוגעבן א יו"ד צום נאמען און אזוי איז ער געזונט געווארן, און פון דעמאלטס אן האט ער געהייסן רבי דוד'לי דינובער מיט א יו"ד.

האדמו"ר מדרשינסקיא: דאס איז געווען דער שינוי השם [שמעויל לרפואת חולת].

רבינו: יא, ו'שלח ד'ברו וזרפאם איז ראשי תיבות יו"ד.⁴

2 דהנה בשו"ע (שם) פסק המחבר (סעי' כ"ח) שם 'הלל' יש מי שאומר שיש לכותבו מלא ביו"ד, ותסכים לזה הרמ"א, ועי' בבית שמואל שם אות ה' ובבואור הגר"א שם שחולק על זה.

3 הנה בבית שמואל (שמות אנשים אות ד) כתב דכותבין חסר יו"ד, והביא הטעם מתרומות הדשן (סי' ר"ה) דאע"ג דבדברי הימים כתיב ביו"ד, מ"מ אוליין טפי בתר ספר תהלים שכתב דוד בעצמו. ובספר דברי היים (שמות אנשים בגיטין) כתב ע"ז דאף דבדברי הימים כתוב יותר מנאה פעמים דוד' ביו"ד, אלא דמבואר במדרשו של רשב"י ז"ל שכל אחד מכו"ד ספרים, יש לו בחינה בפני עצמו, א"כ הכל רק לדרשה אחד, דבדברי הימים בחינתו ביו"ד, אבל בעצם שמו דוד' בלא יו"ד כאשר חתם עצמו בספר תהלים שכתב בעצמו (בפסוק "מל תפילות דוד ק ישי תהלים עה, ג).

האדמו"ר מדרשינסקיא: כ'זועל נישט אויפהאלטן, כ'זעה דער עולם ווארט...
ונפרדו לשלום בברכת הצלחה וכמ"ס
וליוותו רבינו עד החוצה.

כ'בין אמאל געווען אין אוהעל זומער ביי דעם לעיז (כצירת הענבים מן האילנות) און מ'האט געברענגט טרויבן וואס וואקסן דארט, און ס'איז געווען קלענערע טרויבן.

ביקור הרה"ג ר' מאיר חיים געשטעטנער שליט"א

ראש ישיבת פנים מאירות - נבדו של הגאון הגדול בעל להורות נתן זצ"ל
בבית כ"ק מרן רבינו שליט"א - בקרית יואל יע"א
ונלוח אליו ש"ב הרה"ח ר' עקיבא וויינשטאק שליט"א

יום א' פרשת ויחי תשע"א לפ"ק

ר' עקיבא: פעסט איז דאך געווען א 'שטאט' און מ'האט נישט געוואלט וואוינען אין שטאט.

רבינו: די אונגארישע אידן האבן געזוכט צו וואוינען מער אין קלענערע פלעצער, מיזאל זיך קענען האלטן ביים אידישקייט.

ר' עקיבא: פון ניי-פעסט קיין פעסט גייט מען אריבער א בריק.

רבינו: ס'איז געווען קליין-פעסט, און ניי-פעסט, ארינגס און ארום פעסט, מן הסתם איז שוין היינט געווארן אלעס פעסט, די שטאט האט אלס איינגעשלונגען.

הגרמ"ח: די שטאט אליין איז אויך פון צוויי, בודא און פעסט.

רבינו: זיי זענען איבער די וואסער, איינס איז די זייט וואסער, און איינס איז אויף די אנדערע זייט פון די וואסער, אזוי ווי ברוקלין און ניו יארק.

הגרמ"ח: אין מהר"ם מיניץ איז דא וועגן א מקוה, הייסט עס 'אויבן'.

רבינו: 'בודא' האט געהייסן 'אויבן', אידן האבן עס נישט געוואלט רופן 'בודא', ווייל ס'איז על שם א עבודה זרה, דערפאר האט מען עס גערופן נאר 'פעסט', אין די גאנצע וועלט הייסט עס 'בודאפעסט', נאר די חסידישע אידן האבן עס גערופן 'פעסט',⁶ דער מהר"ם מיניץ איז דארט געווען און מ'האט עס גערופן 'אויפל ישן'.

רבינו: רבי עקיבא איז פון די חשובי העדה דא (ה"ה הרה"ח ר' יעקב עקיבא וויינשטאק שליט"א האו בן אחותו של הגאון בעל להורות נתן ז"ל וזכה בימי בחרותו להיות משמש בקודש בבית רביה"ק ז"ל בעל דברי יואל כמה שנים כולם שוין לטובה ולברכה).

הגרמ"ח: דער כלי יקר זאגט אויפן פסוק (בראשית מה, טז) ויקרא בהם שמי ושם אבותי, ויקרא איז מלשון 'ויקר' אז אלע האלטן זיך גרויס מיט אים, אלע האלטן זיך נאנט מיט אים, נאנט און ווייט.

ודיברו אודות זקנו הגאון רבי נתן געשטעטנער ז"ל

הגרמ"ח: מיין זיידע להבחל"ח האט מיר געזאגט אז ער געדענקט אז ער איז געווען ביים רבי'ן ז"ל (מרן רבינו בעל דברי יואל) אין סאטמאר מיט זיין טאטע (הרב חסיד ר' עמרם ז"ל), צוויי מאל אויף יום טוב שבועות, און יום טוב אינדערפרי איז געווען א מסיבה פאר אלע עסקנים וואס זענען צוזאם געקומען צום רבי'ן אויף יו"ט, און מיין זיידע איז געזעצן אויף זיין טאטע'ס שוים ביים קידוש מאכן.

און ער האט מיר אויך געזאגט אז ער געדענקט אז דער רבי ז"ל איז געקומען צו זיין טאטע אין שטוב, און ער האט אנגעצינדן ביים מיש צוויי ליכט לכבוד דעם אדם גדול וואס קומט אריין, ער האט מיר געזאגט אז מן הסתם האט זיין טאטע געצאלט פאר א דבר מצוה אז דער רבי זאל קומען צו אים אין שטוב.

רבינו: דער פעטער איז געווען ביי אים אויף א פרישטיג, אין פעסט האבן זיי געוואוינט.

ר' עקיבא: אין ניי-פעסט.

רבינו: ניי-פעסט האט באלאנגט צו פעסט, נאר ס'איז געווען אזא פאר-שטאט.

6

ידוע שהרה"ק מצאנו ז"ל הקפיד שלא להזכיר שם עיירות מחשש שהם נקראים על שמות ע"ז, חוץ משני עיירות שקרא אותם בשמם ושם האחת הוא עיר דוקלא כיון שמוזכר שם זה בתורה, ושם השנית הוא יערוסלאב כי הוא רומז על יראת-לב, וכשרצה לדבר מאיה עיר

ר' עקיבא: דער טורי זהב האט דאך אויך אהין געשיקט די קינדער.

רבינו: ער איז שוין א אשכנזישער, ער האט זיי געשיקט כדי בודק צו זיין.

הגרמ"ח: אינטערסאנט אז הרב החיד"א דערמאנט נישט די מעשה אין קיין פלאץ, ס'איז געווען א גרויסער בזיון, וואס גדולים און טובים זענען אריין געפאלן אין זיי.

רבינו: זיי די ספרדים האבן זיך געשעמט מיט די מעשה, ווייל אנהייב זענען אסאך גדולים פון זיי מיטגעשלעפט געווארן מיט זיי.

הגרמ"ח: דער יעב"ץ שרייבט דארט זיך אין מטפחת סופרים – אויפן בעש"ט חק – אז יעצט הייבט זיך אן א נייע סקאנדאל.

רבינו: דער יעב"ץ האט דאך מורא געהאט אויפן רבי ר' יונתן, ווייל איינס פון די זאכן פון די כת ש"ץ איז געווען אז זיי האבן מבטל געווען תשעה באב, צוויי עדות כשרים האבן עדות געזאגט פאר רבי יעקב עמדין אויפן רבי ר' יונתן אז זיי האבן געזעהן ווי אזוי ער האט געגעסן תשעה באב, און ס'איז אמת געווען, ווייל ס'איז געווען תשעה באב שחל בשבת... און דאס אז ס'איז געווען שבת האבן זיי שוין נישט געזאגט.

הגרמ"ח: און דער רבי ר' יונתן האט געשריבן קמיעות. **רבינו:** דאס איז אויך געווען ווייל מ'האט זיך געקענט אנמשעפען, ווייל ס'איז דאך דא אין דעם סודות, און דער עולם פארשטייט נישט וואס דארט שטייט, האבן זיי אויסגעדרייט.

הגרמ"ח: כ'האב געהערט פון מיין זיידן אז ער האט געזעהן אין מאזיעאום דער ספר גחלי אש וואס די תלמידים פונעם רבי ר' יונתן האבן געשריבן אנטקעגן דעם פני יהושע, אזעלכע זאכן אז ס'איז לא יאומן כי יסופר וואס זיי האבן געשריבן אנטקעגן דעם פני יהושע, און ער איז טאקע נפטר געווארן אין די פרעמד, ווייל ער האט געמוזט אנמלוין פון שטאט.

רבינו: דער פני יהושע האט צוגעהאלטן ווי דער יעב"ץ. דער דברי חיים האט קיינמאל נישט געוואלט רעדן מיטן ישמח משה איבער דעם ענין (המחלוקת בין היעב"ץ להרבי ר' יונתן), ווייל דער דברי חיים איז געווען פון די משפחה פונעם חכם צבי, א אייניקל פונעם חכם צבי, און דעם יעב"ץ פלעגט ער רופן דער פעטער רבי יאנקעלע, און דער ישמח משה איז געווען א תלמיד פון א תלמיד פון רבי

הגרמ"ח: אין כתב סופר איז דא א תשובה אז מ'האט אים געבעטן ער זאל פארעכטן די מקוה.

רבינו: דער שער אפרים איז דאך דארט געווען רב אין 'בודא' וואס דאס איז 'אויפל', די מערקן זענען אנגעקומען ביז דארט, פאר פיר-פינעף הונדערט יאר צוריק איז מערקוי האט נאך געהאט א שליטה ביז אהין.

ר' עקיבא: וועגן דעם האבן דארטן די אידן בעסער געוואוינט, ווייל אונטער מערקוי איז געווען בעסער פאר די אידן.

רבינו: דורך דעם איז געווארן אין די גאנצע געגנט דארט ספרדישע קהילות, וואס איז היינט בולגאריע און אפילו אין גאנץ ראמעניא איז אויך געווען ספרדישע קהילות, ווייל מ'האט באלאנגט אמאל צו מערקוי.

הגרמ"ח: די כת פון שבת צבי שר"י האט געהאט מער א שליטה אין יענע געגנט.

רבינו: ווייל זיי זענען געווען אין ית, איז עס מער אין יענע געגנט סאלוניקי א.א.וו. אין אמשטרדאם איז אויך געווען א ספרדישע קהילה.

דער חכם צבי הייסט וועגן דעם 'חכם' ווייל ער איז געווען ביי די ספרדים רב, און ווייל זיי האבן אים גערופן 'חכם' איז עס אזוי געבליבן.⁷

הגרמ"ח: רבי יעקב ששפורט דער שו"ת אהל יעקב יעקב האט דאך אויך געוואוינט אין אמשטרדאם, ער איז געווען דער ערשטער וואס האט לוחם געווען און מגלה געווען די גאנצע כת.⁸

רבינו: דאס (האמונה בכת הנ"ל) איז געווען מער א ספרדישער פראבלעם ווי ביי די אשכנזים.

מסויים היה קורא אותה ע"ש חסידי שהיו גרים באותו עיר או כפר, או ע"ש אדם מפורסם שהיה דר באותו הגליל. ואת העיר מונקאטש קרא ר' יוסף זרח'ס גענט' ע"ש הגאון החסיד רבי יוסף זרח האראוויטש' ע"ה שהיה דר במונקאטש שהיה מגדולי חסדי צאנז.

7

החכם צבי למד בצעירותו שתי שנים בבית מדרשו של הרב אליהו ב"ר יהודה קובו בשלונקי ובקונשטנטינא, והם העניקו לו את התואר "חכם".

8

זכר בקו' על הנאולה ועל התמורה (סי פ"ה) בזה"ל: "ראה ראינו אחד קדוש מדבר ה"ה מוהר"י ששפורט ז"ל שהיו מגדולי הדור בימיו ואנשי דורו ויארצוהו בתואר הקדוש האלקי, והוא לחם מלחמת ה' בגבורה נגד הש"ץ שר"י שהיו בימיו", עיי"ש עוד בלשונו הזהב של רבינו בענין חביבות ויקרת ד"ק של הגאון מוהר"י ז"ל.

קדושה, דעמאלטס האט יא געקענט טמא ווערן, דאס איז איינס פון די תירוצים אויף די קשיא.

הגרמ"ח: מיין זיידע שרייבט ערגעץ אז ווי אזוי איז עס געווארן באו פריצים ויחלולו, ווייל ס'איז געווארן א דין פון 'מדות העכו"ם', און מדורות העכו"ם אויב מ'איז דארטן פערציג טעג איז דא א חשש טומאה (פסחים ט.), און ווייל דער בית המקדש האט באקומען א דין פון מדורות העכו"ם, וועגן דעם איז עס טמא געווארן.

רבינו: א טייל איז דא וואס זאגן אז דער שמן איז געווען תקרובת עבודה זרה, און עבודה זרה איז טמא כמת מיט טומאת באוהל. דער פרי חדש (שם סי' עת"ד סק"א) וויל אזוי זאגן, ווייל ס'איז דאך דא די קשיא פון טומאת הותרה בציבור (עי' פני יהושע במס' שבת דף כ"א), איז א טייל ווילן זאגן טומאת זיבה (הובא בפר"ח שם), און דער פרי חדש וויל זאגן תקרובת עבודה זרה.

הגרמ"ח: די בית איז געווארן דורך דעם טמא?

רבינו: די שמנים זענען געווארן טמא, אויף דער מזבח שטייט שקצו אנשי יון, און די גמרא זאגט אז עס מיינט לעבודת כוכבים.

אויף די גמרא פון באו פריצים ויחלולו איז דא א מחלוקה דארטן אין די גמרא עבודה זרה, דער בעל המאור מיטן מלחמות קריגן זיך דארט ארום איבער דעם ענין ווי אזוי ס'האט פארלוירן די קדושה, דארט אין דף נ"ב (ע"ב) ועי"ש אם יצאו לחולין ע"י רשעי בני ישראל או ע"י עכו"ם.

*

ודברו כזה שהגאון רבי נתן געשמעטענער ז"ל כתב הרבה

יחידות בימיו

רבינו: ער איז געווען זייער א פלייסיגער מענטש, און א מסודר/דיגער מענטש.

הגרמ"ח: מיר דאכט זיך אז זיינע ספרים זענען מסוגל אויף שמחה, ווען מ'לערנט זיינע ספרים הייבט אן די קאפ גוט צו ארבעטן, און מחדש זיין.

רבינו: נו, מען גייט ווייטער דרוקן ספרים?

הגרמ"ח: מיין קאזין האט זיך אונטער גענומען צו דרוקן די ספרים.

ר' עקיבא: ער האט געבעטן ביי זיין צוואה מ'זאל דרוקן די ספרים.

רבינו: ס'קאמט אסאך געלט צו דרוקן ספרים, אין פראקטיק איז עס מאקע היינט גרינגער, אבער ס'איז נאך אלץ א טייערע זאך.

ר' יונתן, ער איז נישט געווען א תלמיד פון רבי יונתן אליינס, נאר פון א תלמיד, (ה"ה דודו הגאון רבי ארי לייב דל אב"ד פטריוב בעמח"ס דרישת ארי), במילא האט דער ישמח משה נומה געווען צו רבי יונתן מכה זיין רבי'ן, און דער דברי חיים האט נומה געווען צו זיין משפחה, צו דעם פעטער רבי יאנקעלע, און זיי זענען געווען מחותנים, האבן זיי נישט געוואלט רעדן פון דעם ענין.

מ'זאגט אז דער חתם סופר האט נישט געהאלטן זייערע ספרים (היינו ספרי הפני יהושע עם ספרי הרבי ר' יונתן) איינס נעבן די אנדערע, און איינמאל האט ער געזאגט 'עבדי רבנן שלמי בהדיהו'.

הגרמ"ח: דער חתם סופר האט ביי זיך אין שטוב געהאלטן אויפן טיש די ספרים פונעם יעב"ץ, אין דרעניץ און אין מאטעסדארף, און ווען איינער איז ארינגעקומען האט ער געקוקט אויף די אויגן פונעם מענטש וואס ער טוט, ווייל די פראנקיסט⁹ ווען זיי האבן געזעהן די ספרים פון דעם יעב"ץ זענען זיי געווארן אויסער זיך, און אזוי האט דער חתם סופר בודק געווען און געוואוסט אויב ער איז אויך פון די חברה פון די פראנקיסטן, און אזוי האט ער געוואוסט אים צו רודפ'ן.

דער חתם סופר שרייבט אויפן יעב"ץ 'שילת יעקב', נישט 'שאלת יעקב', נאר אן קיין אל"ף, ווייל 'שילת' איז ראשי תיבות שויתות ד' לנגדי תלמיד, וועגן דעם האט דער חתם סופר ארויס גענומען דעם אל"ף, כדי דער נאמען זאל ווערן העכער.

רבינו: ביי חנוכה איז דאך דא א שטארקע קשיא פונעם יעב"ץ אין מור וקציעה (סי' עת"ד), אז דער גאנצער נס פון חנוכה האט נישט אויסגעפעלט, ווייל משקין בית מטבחיא דכן, ס'איז טהור, ס'איז א גמרא אין פסחים (דף טו.) איז דער שמן קיינמאל נישט טמא געווארן, און וואס זאגט די גמרא וטמאו כל השמנים, ס'קען דאך נישט זיין, דאס איז דעם יעב"ץ קשיא, א שטארקער קשיא. יעדער מוטשעט זיך מיט דעם, און ס'איז דא וואס ווילן זאגן אז זבאי פריצים ויחלולו (עבודה זרה נב.), קומט אויס אז די עזרה האט פארלוירן די

הם היו מתלמידי הש"ץ שר"י, וידוע מלחמת הקודש של קדוש ישראל מרן בעש"ט הק' ז"ל נגד כת זו, (עי' שמועז בעש"ט סי' ר"ח ובסי' כ"ה הלקוטי מוה"ר ח"א סי' ר"ח).

הג'רמ"ה: ס'איז נאך דא היינט בריוון פונעם חתם סופר וואס ס'איז נאכנישט געדרוקט.

רבינו: מ'זאגט אז ס'איז נאך אויך דא חידושים.

הג'רמ"ח: לעצטנס האט מען געטראפן א בריוון פון רבי עמרם חסידאס¹⁰ אלמנה - אזוי האט מיין זיידע דערציילט אז איינער האט אים עס געוויזן - אז זי האט געוואלט צוריק פארן פון ארץ ישראל קיין חוץ לארץ, ווייל זי האט נישט געהאט קיין פרנסה,¹¹ און איר מאן איז געקומען צו איר אין חלום ווען זי איז שוין געווען אין מצרים, און איר געזאגט זי זאל צוריק פארן קיין ארץ ישראל, און מ'האט געהאט געשיקט געלט על דעת אז רבי עמרם חסידא לעבט נאך, און ס'איז געווען א גאנצע שאלה אויף די געלט, האט דער חתם סופר געשיקט א בריוון פאר רבי ישראל שקלאווער דער פאת השולחן, און ער הייבט אן דארט, איך פרעג דיך, ווייל איך וויל הערן וואס דו האלטסט, אבער נישט ווייל איך וויל אזוי מוהק, ווייל דו ביזסט א נוגע בדבר וועגן דו ביזסט פון די כוללים (ע"י בדרשות חת"ס ח"ב דף ש"ל ע"ב ג').

רבינו: ער (הג'ר נתן ד"ל) איז געווען א געלונגענער מענטש, א גוטער בעל הוראה, און א גוטער דרשן, און א גוטער בעל תפילה, ער האט געהאט אלע השלמות פאר א גרעסערע קהילה.

הג'רמ"ח: ער האט אבער אריינגעלייגט אלע זיינע כוחות אין זיינע ספרים.

רבינו: כ'האב נישט געוואוסט אז ער איז קראנק געווען, ווי לאנג איז ער נישט געזונט געווען?

הג'רמ"ח: פאר צוויי יאר האט מען עפעס געמארפן, און מ'האט געמאכט א אפערעישן, און ס'איז שטיל געווען, און יעצט פון ימים נוראים איז עס צוריק געקומען, און ס'האט זיך צושפרייט אויף די לעבער.

10

הגאון אבדק"ק מאדע זצ"ל ובשנת תקפ"ו עלה לארצה"ק והתיישב בצפת ושם מנ"ב.

11

במכתב ששלח מרן הישמוח משה ז"ל לחתנו הארי' דבי עילאי ז"ל ביום א' פר' פנחס שנת תקצ"ו לפ"ק בו הביע את התנגדותו לעלייתו לא"י, מזכיר שם בתוך הדברים ענין זה, וז"ל: "ובפרט בעוה"ר אין מקום מנוחה שם (בא"), ומצור ומצוק שם גדול מאוד, וידוע מר' עמרם חסידא ז"ל שעשו לו עמדות גדולות, ולבסוף היה כמעט נפוחי כפן, ואשתו היתה בוכה ומלילת על פתחי של גבאים כאחת העניות".

רבינו: ביי מיר איז עס געווען אזא איבעראשונג, כ'האב גארנישט געוואוסט אז ער איז נישט געזונט. ס'איז אשדא, א גרויסע שאד פאר ארץ ישראל, כ'זעה נישט ווער ס'זאל זיין זיין ממלא מקום, א גרויסער שאד... עכט א אונגארישער רב, א חתם סופר'ס אייניקל.¹²

הג'רמ"ח: יעדער שטיקל חתם סופר איז געווען ביי אים כמוצא שלל רב.

12

ונעתיק כאן מתוך דברי ההספד שנשא עליו מרן רבינו שליט"א בדינער לטובת מוסדות קרית יואל מוצאי שב"ק וישלח העל"ט כמה שעות אחרי ששחל"ח ביום שב"ק י"ג כסלו תשע"א, וז"ל:

"בין כך ובין כך ויצענדיג דא ביים מיש האט מען מיר צוגעברענגט א צעטל פון א פרישע אבידה פאר כלל ישראל. נישט דאזי נאר אין ארצה"ק. ס'איז נפטר געווארן אויך איצט מוצאי שבת, הגאון הגדול רבי נתן געשטעטנער פון בני ברק. ס'איז ביי מיר א פלוצימדיגע זאך. כ'האב נישט געהערט אז ער איז נישט געזונט געווען. ס'איז ביי מיר א שמועה קרובה, און איך בין זייער צושאקלט פון די אבידה.

איך ווייס נישט אויב דאזי, מ'וואוינט דאך דאזי און איך ווייס נישט ווער עס האט אים געקענט, אבער ער איז געווען א גאון עצום, א תלמיד חכם מופלג אין אלע מקצועות התורה. ער איז געווען בהתמדה יומם ולילה און געלערנט פון זיין יוגענד אן. ער האט ארויסגעגעבן אסאך ספרים, תשובות, דרשות, אויף מסכתות. אן אייניקל פונעם כתב ספר, דאס מיינט אן אייניקל פונעם חתם סופר, און אן אייניקל פון רבי עקיבא איינער וכוונם לברכה. ס'איז א געוואלדיגע אבידה פאר ארץ הקודש, "ציון במר תבכה".

כ'מוז אויסנוצן איצט די געלעגנהייט, ס'איז יעצט געשען, כ'האב עס איצט געהערט און ס'האט מיך זייער צורודערט. ער איז געווען זייער א שטארקער תלמיד חכם און אן ערליכער איד. ער איז געווען אין זיינע ד' אמות. ס'איז מיר אויסגעקומען צו זיין ביי אים אין שטוב, ער איז געווען אנגעפולט מיט חידושים, זיינע ספרים, אזוי גאנצע הויפענס, צום באוואונדערן. ער איז אהערגעקומען מעת לעת, און מען האט אים געפרעגט די שווערסטע שאלות אין אלע מקצועות, אויף אלעם האט ער משיב געווען להלכה. ס'איז זייער א גרויסע אבידה ס'דא זייער ווייניג ערליכע רבנים תלמידי חכם און יראי ה'.

תהא נשמתו צרורה בצרור החיים, דער אויבערשטער זאל גודר זיין גדרן של ישראל, דער אויבערשטער זאל העלפן מ'זאל נישט הערן מער אזעלכע זאכן. דער אויבערשטער זאל העלפן אלע ערליכע אידן, אלע תלמידי חכמים און אלע אידן הקטנים עם הגדולים זאלן זוכה זיין צו אריכות ימים ושנים עד זקנה ושיבה, ביז דער אויבערשטער וועט העלפן מ'זאל שטענדיג הערן נאר בשורות טובות, הרחבת הדעת דקדושה, מיט אלעם גוטן תמיד. דער אויבערשטער זאל העלפן ס'זאל זיין יבולע המות לנצח און דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן אלע זוכה זיין קעגן צו גוי דעם גואל צדק, במהרה בימינו אמן".

ר' עקיבא: ער האט זיך אליין אויפגעארבעט, ער איז נאכ'ן קריג אנגעקומען אויף ארץ ישראל א בחור'ל אליין, און ער האט געלערנט און געהארעוועט.
זיין פאטער ר' עמרם פלעגט פארן אויף ימים טובים קיין בעלזא.

הגרמ"ח: ער האט מיר דערציילט א אינטערסאנטע מעשה, אז זיין טאטע ר' עמרם איז געגאנגען אין משפט אנטקעגן די ארטאדאקסישע קאנצעליי וואס האבן געוואלט גרינגער מאכן פון די תקנות פון די אונגארישע מיילונג (ע"י מ"ש בזה מרן רבינו ז"ל בשו"ת דברי יואל סי' קמ"א), און ער האט מפרסם געווען אין אלע צייטונגען, אז מ'טאר נישט גרינגער מאכן פון די תקנות, און ווען ער איז געגאנגען אין בית משפט, האט ער גע'מענה'ט אז אזוי ווי די תקנות האט מען מתקן געווען אין גרויס אונגארן פאר'ן ערשטן וועלט'ס קריג, דאָרף מען אויך פרעגן פאר די אלע רבנים פון אלע מדינות פון טשעכסלאווקיי, און פון די אלע מדינות וואס זיי זאגן אויף דעם, און אז נישט קען מען נישט, און זיי האבן גע'מענה'ט אז ס'איז א פגיעה אין אונגארן אז מ'דאָרף פרעגן די רבנים פון די פרעמד, און ביי די אונגארישע איז עס געווען א שטארקע מענה, ווייל זיי האבן שטארק אכטונג געגעבן אויף זייער כבוד, איז ער געפארן קיין בעלזא, האט אים דער בעלזער רב געזאגט,

זאלסט זיי זאגן פארקערט, אז וויבאלד אונגארן האפט מען דאך אז מ'זעט צוריק גרויס ווערן, און מיט דעם וואס מ'פרעגט די רבנים פון אינדרויסן ווייזט מען אז מ'האט זיך נאכנישט מייאש געווען, און ווען ער איז געקומען אין משפט האט ער געזאגט די מענה, האט זיך אנגערופן דער לוייער פון די אנדערע צד, ווער איז דער גאון וואס האט מחדש געווען אזא מענה, אזא קלוגע מענה.

רבינו: אונגארן האט קיינמאל נישט שלום געמאכט מיט דעם אז מ'האט זיי צוגענומען די אלע שטחים.

הגרמ"ח: כ'האב געזעהן אז ער האט געדרוקט א בריוו אנטקעגן די 'אגודה', אין יענע יארן, און ער שרייבט אונטן אז ער האט געוואלט מפרסם זיין די בריוו אין די צייטונגען, און זיי האבן נישט געוואלט אפילו פאר געלט, כמילא האט ער עס געדרוקט אליין אין בלעטער.

ר' עקיבא: דער רבי ז"ל האט אים דערמאנט און געזאגט אויף אים אז ער איז געווען א קנאי.

*

אח"כ ביקשו מרבינו לבוא לעזרת הישיבה
"פנים מאירות" שיסד הגאון בעל לחירות נתן ז"ל
ועמד בראשה כל הימים

*

ונפרדו מרבינו ברב ברכות והצלחת

ולשמות בשמחתם

שבע ברכות רבתי לישואי
נכד מרן רבינו הגד"ק שליט"א

דינער השנתי

לשמור פקודתם

צדקת רבי מאיר בעל הגס
להחזקת עניי אר"ש בארה"ק

מלל עני חיים

זינק

**רבי מאיר
בעל הגס**

סיני - סאטמאר

הולקס דמאיר עני

ישיבת השני

באולם אימפעריעל

אלקא דמאיר עני

מוצש"ק ויקרא

